

OBČASNÍK

JAMU

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

1/2002

NEBOJME SE EVALUACE

V roce 1999 využila Divadelní fakulta zcela dobrovolně a odvážně možnosti otevřené projektem SCART a vydala se všanc zahraniční evaluaci, prováděné skupinou holandských expertů. V čele tohoto procesu byla tajemnice Divadelní fakulty JUDr. Lenka Valová, v současné chvíli také nová předsedkyně AS JAMU. V souvislosti s provedenou evaluací jsme jí položili deset otázek.

Holandská expertní skupina předložila v závěru roku 2001 Divadelní fakultě JAMU Závěrečnou zprávu – SEBEHODNOCENÍ & VIZITACE. K jakým závěrům dospěla?

Závěry zprávy vyzněly pro fakultu příznivě. Zahraniční kolegové jednoznačně doporučili akreditovat všechny studijní programy fakulty, konstatovali nejen vysoký standard výuky, ale také angažovanost pedagogů, motivaci studentů a velký entuziasmus všech zainteresovaných stran. Značná část zprávy pak obsahuje popis jednotlivých problémových okruhů a doporučení komise k jejich řešení. Chcete-li se se zprávou seznámit, je tak možno učinit na intranetových stránkách DIFA JAMU pod heslem „Evaluace“. V tištěné podobě byla dána k dispozici všem ateliérům, kabinetům a laboratořím, členům Akademického senátu a Umělecké rady Divadelní fakulty.

Přes objektivně existující meze – zejména jazykovou bariéru neumožňující přeložit do angličtiny opravdu všechny potřebné materiály k posouzení a neznalost detailní právní úpravy vysokoškolského prostředí v ČR ze strany zahraničních expertů – až překvapivě přesně „odhalila“ stěžejní problémy fakulty a stala se tak ve svých doporučeních i inspirací pro jejich řešení. Jednoznačně se potvrdilo, že evaluace je kontinuálním nástrojem řízení kvality, procesem, který má své nezastupitelné místo v praktické činnosti nejen vedení fakulty, ale i v práci každého pedagoga.

/Dokončení na str. 3/

uvnitř čísla:

Noví senátoři JAMU

Vyvěste fangle:
Dr. h. c. Jiří Suchý

Setkání/Encounter
v otázkách a odpovědích

Naši v Praze na Zlomvaze

Minianketa:
Zahraniční studenti na JAMU

Rostislav Hališka
o Janáčkově akademickém
orchestru

AKREDITACE!!!

Štýrskoohradecké setkávání

Masky po finsku

Ako aj rektorom zvlhli oči

a jiné zajímavosti

— Podle fotografie z generální zkoušky na čestný doktorát by se mohlo zdát, že Jiří Suchý našel po Jiřím Šlitrvi a Jitce Molavcové nového partnera v rektorovi JAMU prof. Hajdovi. Kdožví... Reprezentativní účast osobností na slavnostním ceremoniálu byla vůbec mimořádná a přesto neměla punc prázdne ofiiality. O setkání spřízněných duší 23. 5. 2002 přinášíme foto-reportáž Jany Hallové a také fejeton Martina Porubjaka.

NOVÝ AKADEMICKÝ SENÁT JAMU

PŘEDSEDKYNĚ

JUDr. Lenka VALOVÁ

Vystudovala Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně v roce 1978. Pracovala v různých organizacích oblasti státní správy a kultury, specializovala se na odvětví autorského práva a práva zaměřeného k výsledkům tvůrčí práce. Od roku 1990 je tajemnicí Divadelní fakulty JAMU, od roku 1992 zde i pedagogicky působí (mj. předměty základy autorského práva, autorské právo, veřejné právo, soukromé právo atd.). Členkou AS JAMU je od roku 1996. Od roku 1999 reprezentuje JAMU v předsednictvu Rady vysokých škol.

MÍSTOPŘEDSEDA

Prof. Bohumil SMEJKAL

Narozen 1935 v Brně, kde jako houslista vystudoval Konzer-
vatoř a Janáčkovu akademii múzických umění. V šedesátých letech působil jako sólista, dirigent a umělecký vedoucí BROLN, koncertní mistr Moravské filharmonie Olomouc a souběžně i Komorního orchestru B. Martinů. V letech 1973–1993 primárius Janáčkova kvarteta a pedagog na Hudební fakultě JAMU – od r. 1993 profesor hry na housle a komorní hry (dosud), v letech 1993–1999 děkanem HF JAMU. Je často zván k výuce na různé kurzy do zahraničí a jako houslista působí v současnosti v klavírním triu (Pearl Trio) mezinárodního obsazení.

TAJEMNICE

MgA. Blanka CHLÁDKOVÁ

Vystudovala Divadelní fakultu JAMU, obor divadelní manažerství (1998), absolvovala stáže a kurzy pro kulturní manažery administrátory (Anglie, Belgie, Irsko, Maďarsko), na Divadelní fakultě JAMU pracuje od 1998 jako referent pro zahraniční kontakty. Od 1998 působila na DIFA JAMU jako externí pedagog, od roku 2001 působí jako interní pedagog (kulturní politika, financování kulturních aktivit, organizace mezinár. festivalu, Mezinárodní divadelní festival Setkání). Členka senátu DIFA JAMU.

ČLENOVÉ

Mgr. Karel HEGNER

Studoval konzervatoř, obor zpěv. Ve studiu pokračoval na JAMU v Brně, pak působil v AUS Praha a 8 let v brněnském LD Radost. Hostoval v HaDivadle a v Divadle Husa na provázku. Byl členem Brněnských madrigalistů, čtyři roky pracoval ve svobodném povolání jako konferenciér a zpěvák souboru Jožky Černého. Má za sebou nahrávky v rozhlasu, čtyři gramofonové desky s lidovými písněmi a koledami, herecké a moderátorské působení v televizi. S JAMU spolupracuje od roku 1987, kde působí jako interní pedagog. Členem AS JAMU od roku 1998. Člen senátu DIFA JAMU.

Doc. Mgr. Jan KOLEGAR

Absolvent DAMU v Praze, obor organizace a řízení divadelního provozu, s třicetiletou praxí v divadlech všech typů doma i v zahraničí, ve výrobě a v provozu, završenou dvouletou praxí ve funkci ředitele divadla. Na fakultě působí jako pedagog divadelního provozu a scénické technologie. Od roku 1994 vede

atelier divadelního manažerství a od roku 2000 je vedoucím studia MARTA. Členem AS JAMU od roku 1999.

Peter KUČERA

Studoval klavír a dirigování na konzervatoři v Brně. Na Hudební fakultě JAMU studuje třetím rokem klavír u odb. as. Vladimíry Slávikové. Je studentem The Open University.

Petra Matúšů

Studentka 3. ročníku oboru jevištní technologie a 2. ročníku oboru divadelní manažerství na Divadelní fakultě JAMU.

Doc. Ing. Ivo MEDEK, Ph.D.

V roce 1982 absolvoval Vysoké učení technické v Brně. V roce 1989 absolvoval Janáčkovu akademii múzických umění v Brně – obor skladba. V roce 1997 absolvoval na Hudební fakultě JAMU doktorské studium oboru Kompozice a teorie kompozice. Je autorem více než čtyřiceti orchestrálních, komorních a elektroakustických skladeb, řada z nich byla provedena na významných pódiiích v Evropě i Americe. Získal několik ocenění a cen z mezinárodních soutěží. V posledním desetiletí vyvíjí vlastní kompoziční metodu založenou na výstavbě a organizaci nezávislých hudebních procesů. Přednášel na mezinárodních konferencích (Mannheim, Darmstadt, univerzity v Německu, Holandsku, Rakousku, Portugalsku aj.), publikoval desítky textů v odborném i denním tisku. V roce 1985 spoluzaložil soubor Ars Inkognita, jeden z prvních českých souborů pro soudobou hudbu. Od 90. let se zajímá speciálně o rozsáhlé multimediální projekty. Zastává řadu funkcí, mj. je členem presidia České hudební rady, předsedou skladatelské komise a místopředsedou správní rady NČHF, spolukonzulem Sdružení Q Brno aj. Je organizátorem pravidelné mezinárodní konference Musica Nova, spoluzakladatelem a členem vedení Mezinárodních kompozičních a perkusionistických kurzů Percussion Workshop Trstěnice a člen redakční rady časopisu pro soudobou hudbu His Voice.

Doc. František Novotný

Narozen v roce 1964. Je absolventem JAMU a mistrovských kurzů u Zachara Brona a Viktora Trefjakova. V letech 1978 – 89 výrazně uspěl (většinou s prvními cenami) ve dvacítce domácích a mezinárodních houslových soutěžích (od ústecké Kociánovy a písecké Ševčíkovy až po vavříny z moskevské Čajkovského soutěže, Pražského jara, janovské Premio Paganini a Tokia). 1987–95 působil jako sólista SFB. V současné době je docentem houslové hry na Hudební fakultě JAMU, pravidelně vyučuje na letních mezinárodních interpretačních kurzech JAMU. Od roku 2001 je rovněž sólistou Pražského komorního orchestru. Vystupuje na významných českých pódiiích (Pražské jaro, Moravský podzim...), spolupracuje s našimi předními orchestry (PKF, ČF, FOK...), pravidelně koncertuje ve většině evropských zemí, v Japonsku (Suntory Hall, Tokyo Bunka Kaikan atd.) a ve Spojených státech amerických (Carnegie Hall). Natáčí CD, spolupracuje s řadou televizních a rozhlasových společností. Opakovaně byl zvolen do AS JAMU i AS HF JAMU.

Lubomír SŮVA

Student 4. ročníku divadelní dramaturgie – Studia D prof. Bořivoje Srby na Divadelní fakultě JAMU.

Norbert SVAČINA

Studuje 4. rokem hru na trombonu u prof. Jaroslava Kummera na Hudební fakultě JAMU.

Doc. Jiří SKOVAJSA

Vystudoval brněnskou konzervatoř i Janáčkovu akademii múzických umění v Brně. V roce 1977 byl jmenován sólistou Státní filharmonie Brno, kde nastudoval přes 30 klavírních koncertů, z nichž polovinu nahrál v rozhlasu. Zúčastnil se mnoha klavírních soutěží, mj. získal 1. cenu Janáčkovy soutěže v Brně (1965) a 6. cenu a titul laureáta v mezinárodní klavírní soutěži Alfreda Caselly v Neapoli (1968). Koncertoval a vystupoval na hudebních festivalech v mnoha zemích Evropy, na Kubě a v Japonsku. Vedle sólové hry se věnuje i hudbě komorní, nevyhýbá se ex-

perimentům. Často vystupuje na benefičních koncertech. Pedagogicky působil na konzervatořích v Kroměříži a Žilině, později jako docent klavírní hry na JAMU. V roce 1990 byl pověřen vytvořením koncepce nově vznikající Hudební fakulty a byl zvolen jejím děkanem. Vyučuje též na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Je ředitelem Mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů v Brně a Janáčkovy soutěže, je členem správní rady Nadace Leoše Janáčka a umělecké rady institutu uměleckých studií Ostravské univerzity. Členem AS JAMU od roku 1998.

NEBOJME SE EVALUACE

/Dokončení ze str. 1/

Znamená to, že na Divadelní fakultě je evaluace ukončena?

Nikoliv. Evaluace je kontinuální a cyklický proces. Nemá-li být pouze formálním naplněním požadavku vysokoškolského zákona a má-li skutečně sloužit jako nástroj řízení kvality, musí se stát trvalou součástí každodenní práce každého z nás.

Co tedy bude následovat?

Děkan na základě doporučení evaluační komise fakulty předložil Akademické obci a všem pracovníkům opatření k závěrům zahraniční evaluační komise. V devíti bodech v něm stanoví postup při řešení problémů, které zpráva signalizuje. Většina z nich má dlouhodobý charakter, takže řešení nebude jednorázové ani jednoduché. Je však nezbytné k tomu, aby si fakulta nejen udržela stávající standard, ale byla schopna reflektovat vývoj současného českého i světového divadelnictví a eventuálně přicházet s vlastními impulsy. Půjde zejména o vytvoření a aplikaci systému hodnocení úrovně jednotlivých předmětů a o propracování účinnějšího způsobu spolupráce s praxí.

Jedním z cílů holandsko-českého projektu SCART, v jehož rámci se na Divadelní fakultě zahraniční evaluace prováděla, bylo ověřit možnost používání Holanďany navržené Metody zlepšování kvality vysokých škol dle Evropské nadace pro řízení kvality (EFQM) pro české umělecké vysoké školy. K jakým závěrům jste v tomto směru dospěli?

K jednoznačně kladným. Zmíněná metoda je natolik univerzální a přitom zcela konkrétní a adresná, že ji lze úspěšně použít pro hodnocení i tak těžko postižitelného jevu, jakým náš typ školy a výuky je. V průběhu práce s holandskými kolegy byly ze strany ministerstva školství, resp. Centra pro studium vysokého školství dány vysokým školám k dispozici dva důležité materiály, návody, modely pro provádění evaluace, kterých jsme rovněž při zpracovávání podkladů pro Holanďany využili. Snad se tak podařilo vytvořit jistou českou verzi modelu evaluace uměleckého studijního programu a umělecké vysokoškolské instituce. Konkrétně jde o materiál, který byl pod názvem Hodnocení kvality studijních programů – autorka Zuzana Freibergová – vydán CSVŠ v roce 2000 a materiál Manuál zabezpečování kvality: Metody, postupy a praxe, vydaný v rámci projektu Phare rovněž CSVŠ v roce 2000.

Doporučujete tedy tuto metodu použít pro evaluaci i ostatních součástí školy?

Ano. Toto doporučení bylo přijato kolegiem rektora JAMU.

Jak práce zahájit?

Prostudováním výše uvedených metodických materiálů, vytvořením týmu pracovníků, kteří budou evaluaci koordinovat a garantovat dotažení jednotlivých fází evaluace do příslušných závěrů.

To je teoretická příprava, ale jak postupovat prakticky?

Vytvořený tým pracovníků (u nás to byla fakultní evaluační komise) připraví první a nejdůležitější krok tím, že skupiny pedagogů, studentů a pracovníků nechá provést základní hodnocení jednotlivých hodnocených činností dle otázek a „systému kvality“ tak, jak jsou obsaženy v metodě EFQM. Tyto skupiny (na DIFA jich pracovalo osm) tak budou mít možnost vyslovit své názory prakticky na všechny okruhy činností, s nimiž přicházejí do styku a při uplatňování onoho „systému kvality“ budou muset dospět v diskuzi k určitým závěrům, které jsou průsečíkem hodnocení většiny. Určitá skupina lidí se tedy zabývá hodnocením konkrétní věci a vzájemnou argumentací, při níž jednotlivci buď obhájí nebo neobhájí svůj názor, dospějí ke společnému výsledku. Tyto podnětné diskuse byly často velmi bouřlivé, nikdy však negativně konfrontační. A to je dle mého názoru podstata celé evaluace – vytvoří se prostor pro komunikaci, a to komunikaci zasvěcenou, vyargumentovanou, nikoliv pouze pro sdělování a prosazování dojmů.

A co dál?

Metoda EFQM dává jednoduchý návod, jak z takto vzniklých dílčích výsledků hodnocení zpracovat obecnější hlediska a závěry. Ty pak slouží jako základ pro vypracování sebehodnotící evaluační zprávy, kterou ustavený tým zpracuje za současného využití řady dalších již existujících materiálů podle osnovy popsané ve výše uvedených dvou materiálech CSVŠ.

K čemu tato sebehodnotící zpráva slouží?

V prvé řadě slouží vedení příslušného pracoviště jako velmi zajímavý zdroj informací vedoucích k ověření, modifikaci či vyvrácení vžitého názoru na úroveň jednotlivých posuzovaných činností. Je základem pro zahájení další fáze evaluace, kdy externí odborníci, pokud možno i zahraniční, provedou své další konzultace s pedagogy, studenty a pracovníky. Výsledkem je externí evaluační zpráva.

A jsme znovu na začátku. Vás ta evaluace ještě stále baví?

Odpovím otázkou. Je nebo není třeba o věcech hovořit, vzájemně se přitom slyšet a problémy řešit?

- red.-

Ivo Osolobě

Žasnutí v pokoře nad několika větami Jiřího Suchého

/Z laudatia prof. PhDr. Iva Osoloběho, proneseného při udělení čestného doktorátu Jiřímu Suchému/

Začneme citátem jednoho z velikánů. POZNÁVÁNÍ UMĚLECKÉ NEJVYŠŠÍ JE POZNÁNÍ LIDSKÉ, praví jedna z přímo konstitučních pravd vdechnutých do samých základů této školy. Vdechl ji sem, snad přímo do kamenů její nejstarší budovy, budovy, jejíž atmosféru kdysi sám dýchal, muž, jehož socha dnes zdobí právě toto náměstí. Tehdy ještě mladý gymnazista, ale už vášnivý, při tom však analytický čtenář, čtenář Musseta, Byrona, ale také Máchy, brzy však i Dostojevského, Platona, Huma, Comta a dalších, a ovšem také Goethova Fausta – Faust ani Urfaust Suchého nebyly tehdy ještě dostatečně k dispozici –, dospěl k této pravdě v jednom ze svých rovněž ještě mladých děl, v eseji O STUDIU DĚL BÁSNICKÝCH. Tento esej, a brzy po něm i další autorka, teď už knižní programová studie, KONKRÉTNÁ LOGIKA, zaměřená tentokrát na poznání čistě vědecké, předurčily tak mnohé z toho, k čemu příští uměny i vědy teprve dozrávaly.

Vilém Mathesius, zakladatel slavného Kroužku, který se o toto dozrávání v dalších letech, řekněme rovnou v letech dozrávání, vrchovatě přičinil, požadoval pak, zcela v duchu tohoto programu, aby se na dílo každého takového skutečného objevitele či tvůrce, právě tak vzácného v umění jako ve vědách, totiž na jeho zápas o poznání, ZÍRALO S ÚCTOU, PODIVEM A NAPĚTÍM. Bylo nač zírat, i v tom našem případě, ba právě v něm, protože přesně takový zápas, nejen o poznání, ale o samo právo na takové poznání, svobodné i v ne-svobodných časech, vedl Jiří Suchý. Byl to zápas vpravdě hodný jeho legendárního patrona, svatého Jiří, zápas se stohlavou saní, duel vedený přitom se cyranovskou lehkostí, samozřejmostí a elegancí, vytrvale a neúnavně. Dobře pamětliv moudrého naučení druhých dvou svých velkých patronů, Jiřího a Jana, sice méně legendárních, zato bliž-

ších našim časům, naučení NEDEJME SE OTRÁVIT, – to naučení vyslechl, když tuhle dvojici, dosud nerozdvojenou, poprvé a naposledy jako divák viděl –, rozhodl se, že se jím bude za všech okolností řídit. Pokaždé, když měl vztek víc než trošku a už už by byl nejradiš se vším praštil, pomyslel na ty, kterým by právě svou kapitulaci dopřál jen další triumf a jimž by tím pádem udělal náramnou radost. Ne, o rozdávání téhle radosti a těmhle lidem Jiří Suchý nikdy nestál. Tím, naopak, udělal další velkou radost nám, kteří jsme jeho zápas tu zpovzdálí, tu z větší blízkosti S ÚCTOU, PODIVEM A NAPĚTÍM sledovali, a vyjádřením naší radosti – a naší velké úcty, pravda, poněkud neobratným, jak už naše vyjádření přecho- bývají, je naše dnešní slavnost.

Jestliže nám kdysi Jiří a Jan, a ovšem i Jaroslav, Jaroslav Ježek, svými písničkami a svými pětiminutovkami na Hlasu Ameriky pomáhali cosi přežít, pak nám Suchý, Suchý a Šlitr, Suchý a Havlík, a znovu Suchý a Molavcová a všichni ti ostatní pomáhali přežít to, co přišlo potom. Znamenalo to sice žít někdy i potmě nebo v chladu, s dobrými kamarády se to však dalo – ne vždycky bez úhony – přece jen vydržet, a právě Jiří Suchý nám pomáhal už tím svým výběrem všechny ony dobré kamarády zcela mimo kánon doporučovaných známostí vyhledávat a ještě s nimi kontaktovat davy dalších. I v tom bylo a zůstává divadelní poslání Jiřího Suchého.

x x x

Už dávno víme, že ono dětské, naivní vidění je přímo definiční vlastností poezie. POEZIE JE NAPŘÍKLAD VŠECHNO, ČEMU SE SMĚJÍ DĚTI, definuje poezii Jiří Suchý. Právě tak už dávno víme, že naivní poezie je poezie vyšší než poezie reflexivní. Že i naivní poezie může být při vši naivitě reflexivní, a reflexivní vši svou

reflexí, ba právě jí a v ní, zlatě naivní, to nám objevil až Jiří Suchý. A to, že ono naivní, umíněně poetické dětské vidění je samým základem všech objevů, to si potvrzujeme neustále.

Je takřka rouhavé připomínat právě na této škole, že podobně jako Einstein zrelativizoval kdysi pojmy prostoru a času, zrelativizoval i Jiří Suchý – na samém začátku své divadelní, co divadelní: herecké dráhy další mocné zaklínadlo, ba přímo statický kalkul, na kterém do té doby spočíval skálopevný základ divadelního školství, sám pojem profesionality. Se svou odzbrojující, dětskou upřímností přiznávající se k vlastnímu umění i neumění – a v tom je kořen všeho – přinutil všechny praktiky i teoretiky promyslet znova a hlouběji samy fundamenty jejich, svého, našeho oboru. Nepouštějme se už do žádných sofismat a poslyšme jen myšlenku Jiřího Suchého samého, když se k téže věci nejnověji vrátil při letošním převzetí zvláštní Ceny Thálie:

„Už to s tím naším divadlem je asi dost špatné, když došlo i na mne. Jako herec jsem schopen zahrát jedině tak sám sebe. Do světa divadla jsem nastoupil vlastně jako absolutní diletant a veškerá moje zásluha spočívala asi v tom, co šlo mimo mě. Dělal jsem pouze to, co mě těšilo, co mě bavilo, aniž bych s čímkoli kalkuloval. Asi jsem ale přece jen do divadelního dění u nás vnesl nějakou novou tón, protože jinak by se o Semaforu tolik nemluvalo a nepsalo. To jsem se ale dověděl až později, z hodnocení teoretiků – sám jsem o to neusiloval. Byla řada divadelníků, kteří přicházeli s nějakou novou koncepcí – já jenom chtěl být komikem, dělal jsem to, jak nejlíp jsem uměl a zřejmě bezděčně jsem něco nového nakous.“

Buď jak buď – POZNÁVÁNÍ UMĚLECKÉ NEJVYŠŠÍ JE POZNÁNÍ LIDSKÉ, zvláště pak, je-li i toto poznání poznáním samého poznání, a navíc, šíří-li radost, zázračnou radost z poznání. A taky POKORU nad velkou milostí, jež je nám dána tím vším, tímto poznáním i touto radostí... Což je případ, pokud jste to snad sami neuhodli, právě Jiřího Suchého.

1 - Jiří Suchý přijímá z rukou promotora prof. Plešáka odznak své doktorské hodnosti. Děkan DIFA prof. Cejpek připraven k asistenci.

2 - Akademičtí hodnostáři v plné síle: zleva rektorka Univerzity Palackého v Olomouci Jana Mačáková, rektor Univerzity Karlovy a předseda ČKR Ivan Wilhelm, rektor AMU Peter Toperczer, děkan Divadelní fakulty VŠMU Bratislava Juraj Slezáček a Bohumil Vybíral, prorektor Univerzity v Hradci Králové

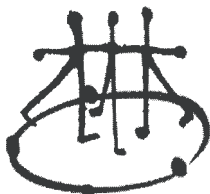
3 - Děkovačka

4 - Studenti muzikálového herectví, vedení odb. as. Dagmar Klementovou, dělají radost panu doktorovi a nejen jemu

5 - Zástupci MŠMT, města, kraje, významných institucí ...a mezi nimi druhý zprava v první řadě autor laudatia prof. Ivo Osolobě

6 - Také kvestoři všech českých vysokých škol přišli vzdát hold mužů, pro něhož není život obnošená vesta

7 - Projev dr. Suchého a laudatio prof. Osoloběho, operativně vydané rektorem JAMU, byly příčinou velké autogramiády; pro podpis si přišel i kvestor dr. Gondek

Porota 12. ročníku festivalu Setkání/Encounter 2002:

Jan Kerbr – předseda poroty (Divadelní noviny)

Marek Pivovar (Národní divadlo moravskoslezské Ostrava)

Marina Busse (Folkwang-Hochschule Essen, Bayrische Theatreakademie München)

Jiří Štefanides (Filozofická fakulta Univerzity Palackého)

Tomáš Vokáč (student Filozofické fakulty Univerzity Karlovy)

Ladislav Stýblo (student Filozofické fakulty Masarykovy univerzity)

Barbora Formánková (studentka FF UP)

Udělené ceny:

- Cena primátora statutárního města Brna **Esther Muschol**, z **Max Reinhardt Seminar, Universität für Musik und darstellende Kunst, Vídeň, Rakousko** za režii hry Ernsta Jandla „Humanisté“.
- Cena rektora Janáčkovy akademie múzických umění v Brně **Martinu Iliovi Kochovskému z New Bulgarian University, Sofie, Bulharsko** za režii hry Bertolta Brechta „Muž jako muž“.
- Cena poroty tandemu protagonistů **Michalu Michalskému a Krzysztofu Pyziakovi** z vyrovnaného hereckého souboru ze školy Panstwowa Wysza Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera, Lodž, Polsko, v inscenaci hry Erica Bogosiana „Suburbia“.
- Cena děkana Divadelní fakulty JAMU pro **Lulama Masingini, Nceba Mpiliswana a Thando Mthi** za inscenaci hry „Woza Albert!“ z **University of Cape Town, Kapské město, Jihoafrická republika**.
- Cena prezidenta festivalu Setkání pro **Tuire Tuomisto z Helsingin Ammattikorkeakoulu, Helsinky, Finsko** za hledání vizuálních hraničních forem divadla v inscenaci textu Richarda Bacha „Pozdravy Racka Jonathana“.
- Cena diváků – hlasovalo celkem 240 diváků, z toho vítěz získal 111 hlasů. Vítězem se stalo představení „Portrét“ školy **Teatralnoje učilišče Borisa Ščukina**, Moskva, Rusko.
- Diplom poroty **Janě Plodkové** z Divadelní fakulty Janáčkovy akademie múzických umění v Brně za koncentrovaný a strukturovaný herecký výkon ve vedlejší roli v inscenaci hry Ludwiga Tiecka „Kocour v botách“....

První kroky k budoucím úspěchům i prohrám aneb 9. salon původní tvorby

Největší kolektivní aktivitou naší školy je bezpochyby Festival Setkání-Encounter. Stále více se však prosazuje „festiválek“ nepoměrně skromnější, zato stejně, ne-li více „všejamácký“. Salon původní tvorby, pořádaný ateliérem Studio „D“ profesora Bořivoje Srby – přehlídka autorských prací studentů Divadelní fakulty, může být definován jako rej studentů dramaturgie, režie, scénaristiky, ale to je pouze jedna, první část jeho podoby. Důležitým prvkem této přehlídky je jevištní provedení „vystavovaných“ prací. Teprve ve spolupráci s herci, eventuálně režisérem, pokud si nastudování neřídí sám, se autor důkladně obeznámí se všemi specifiky dramatického žánru. To jest, zjistí velice rychle co přebývá, nebo co bohužel chybí – divákům i hercům. Dramaturg odchází „poučen“, herci s pocitem, že toho moulu tedy prokoukli, ale že to koneckonců vůbec není tak špatné, hrát generační divadlo, byť má občas pár chybiček na kráse. Slovy jedné slavnější divadelní

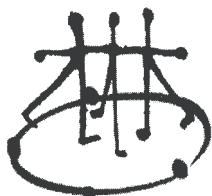
hry „Vzniká úchvatná mírumilovnost, když se sejde tolik lidí pohromadě.“ Mírný chaos, který v organizaci Salonu nelze patrně nikdy vyhladit, dává dohromady herce, dramaturgy a režiséry všech ročníků; s minimálním pedagogickým dozorem se pak mohou pokusit z ničeho udělat slávu.

V pořadí už devátý Salon původní tvorby se konal 13. a 14. března. Nejsilněji zastoupené ateliéry dramaturgie a rozhlasové a televizní dramaturgie a scenaristiky doplňovali autorsky studenti režie a herectví. Převládajícím žánrem bylo – pochopitelně – drama, pozoruhodného výkonu dosáhli například studenti vedení autorkou i režisérkou Jolanou Kubíkovou. Její dramatická hříčka *Vlak* byla připravena jako suverénní inscenace a měla obrovský úspěch nejen na Salonu, ale byla zařazena i do off programu festivalu Setkání-Encounter a na pražský Zlomvaz. Dalším příspěvkem, který se představil na Setkání, bylo monodrama *Milana Kaplana Prázdnost v okolí žaludku*,

kteří bylo rovněž uvedeno v rámci festivalu Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Student dramaturgie Ondřej Klíč své texty pro dětský a žákovský soubor realizuje na jedné brněnské ZŠ. Dramatická trilogie Čingischán Pavla Trtílka, provedená na Salonu celým jedním hereckým ročníkem, se účastnila, byť to tentokrát bylo pro autora méně úspěšné než předloni, soutěže o Cenu Alfrede Radoka. A ostatní autoři jistě neztrácí alespoň ambice k budoucímu vpádu na scénu.

Ať už šlo o dramata, poezii, či prózu, tematicky byl celý Salon v rovnováze: komické, tragikomické, banální, filozofující, sentimentální či nevybíravě ironické a revoltující se zdánlivě bez ladu a skladu představovalo divákům v několika blocích. Divák byl letos, zdá se, že více než kdy předtím, hýčkán – zvýšený rozpočet to ovšem dovozoval – a vrcholem prvního večera byla originální cimbálová muzika. Díky propagaci i sílící popularitě Salonu byli zastoupeni diváci nejen z JAMU, ale i Filozofické fakulty MU. A že byl zájem o původní tvorbu studentů skutečně veliký, potvrdil každý, kdo se pokusil na nacpaná představení proniknout.

Vendula Borůvková

Odpovídá předseda festivalové poroty Jan Kerbr, teatrolog, divadelní kritik a redaktor Divadelních novin

Nepracujete v odborné festivalové porotě Setkání poprvé. Je to pro vás spíše dřina, nebo zábava? Byl podle vás letošní ročník něčím specifický?

Dřina i zábava, to první našťestí nějak razantně nepřevažuje. Festival má navíc příjemnou atmosféru, což mají mimo jiné na svědomí asi také jeho „generálové“, Václav Cejpek a Petr Oslzlý. Nevím, zda byl letošní ročník něčím specifický, připadal mi ale poměrně vyrovnaný, i méně úspěšné produkce byly zajímavé alespoň něčím.

Vyvolal ve vás festival – nebo některá představení – alespoň trochu optimismu, pokud jde o budoucnost divadla?

Z tohoto hlediska měl festival úroveň velmi solidního festivalu „dospělého“; představení z Kapského Města, Vídně či Lodže rozhodně nedávala důvod k těžkomyslnosti. Všechna tři zmíněná, ale i některá další, vyzářovala energii, kterou by zkušení profesionálové svým ještě „nehotovým“ kolegům mohli závidět. Vlastně si uvědomuji, že na Setkání jezdím rád i proto, že ze tří soutěžních jevišť vždycky cítím jiné barvy, chutě a vůně než při recenzentském trmácení během celého roku.

Zaujalo vás něčím představení posluchačů JAMU – Tieckův Kocour?

Rozhodně ano, zvláště v první části jsem se bavil náramně. Kromě diplomem oceněné Jany Plodkové na mě dobře působilo herectví mladých pánů Neužila, Nováka, Ratajského. Komplikovaný a ambiciózní tvar se po přestávce trochu zadržoval, scéna u soudu byla pak staticky mrtvolná. Přes výhrady si Svobodovu inscenaci budu v základních náladách pamatovat.

— Na snímku dole předává Jan Kerbr cenu Janě Plodkové; vpravo radost vítězů

Odpovídá Jana Bejvlová, studentský koordinátor festivalu

Odpovídá výsledek vašim představám?

Určitě mohu s klidným svědomím říci, že výsledek rozhodně předčil moje představy. Vycházela jsem spíše ze skeptického pohledu, protože 12. ročník festivalu byl pro mne už pátým ve funkci výkonného organizátora a v takové pozici už člověk přece jen nenosí růžové brýle. Má očekávání předstihla i kvalitní a efektivní práce festivalové rady, která letos fungovala velmi dobře. Samotný festivalový týden se vydařil bez větších zakolísání a účastníci byli spokojeni, což je vždy nejlepší indikátor úspěšnosti.

Co podle vás bylo pro organizátory ze všeho nejtěžší?

Celá příprava festivalu, i když se to tak zřejmě vůbec navenek neprojevuje, je opravdu velmi náročný běh na dlouhé tratě a práce na něm prakticky nekončí a stále jen začíná. Při vytváření nové organizační struktury pro každý ročník je těžké zorientovat se v prostředí nových studentů, naučit se je vést či podřízovat se jim, zvládat konkrétní úkoly a také se smířit s tím, že veškerou práci nemůže dělat člověk sám a musí se naučit se věřit tomu, že i ostatní odvedou svou práci na sto procent. Pro studenty divadelního manažerství je náročné skloubit povinnou výuku, volný čas a organizaci festivalu tak, aby zvládli pokud možno vše a podle svých představ, což je naprosto nereálné. Nejkrušnější období nastává vždy dva týdny před samotným začátkem festivalu, kdy se nervozita mezi organizátory začíná stupňovat a prakticky dochází na takzvané „lámání chleba“. Je pak obtížné oddělit osobní a pracovní vztahy a zvládnout tlak, pod kterým je člověk nucen podávat maximální výkon.

Co vám osobně udělalo největší radost?

Maximálně musím ocenit spolupráci manažerů, jevištních technologů, dramaturgů a vůbec všech spolupracovníků, kteří se chovali velmi vstřícně a pracovali s obrovským nasazením. Ráda bych jim tímto ještě jednou oficiálně poděkovala. DĚKUJI! Velkou radost jsem měla také z toho, že festival opravdu dostal svého názvu a proběhl jako skutečné SETKÁNÍ. Teď mám největší radost z toho, že se můžu těšit na další ročník ne už z pozice organizátora, ale jako nezávislý konzument divadelního umění, a následujícím organizátorům mohu popřát hodně zdarů.

„Evžen Oněgin /fragmenty Puškina/“

Režisér inscenace nás celým příběhem provádí s úžasnou lehkostí a velkým smyslem pro humor. Snad nejtípnější jsou scény, kdy herci tančí a zpívají různé písně od „ruské častušky“ po „anglický happy song“. Celková atmosféra představení působila jako nepřetržitá párty s nešťastným koncem.

S hlavním hrdinou Oněginem, který je v podání Denny Ratajského pochodučnou nudou a ztělesněnou „chandrou“ — nemoc doby, která se zásadně léčí vodkou a vodkou, nás seznámí vypravěč, Oněginův přítel a komický konferenciér (Jan Adámek). Zajímavým důležitým prvkem bylo verbální a nonverbální (Oněginovy gestické a mimické komentáře) pojetí vyprávění hned v úvodu inscenace, podané s lehkostí, vtipem a nonšalancí šviháků, jež je jakýmsi průvodním jevem všech mužských postav, také u Lenského (Ondřej Novák). Herecké výkony byly naprosto vyrovnané a dámy nezůstávaly pozadu — něžná, sladká i dojemná Taťána (Petra Hřebíčková) ve své zamilovanosti a živočišná, rozpustilá, stále koketující Olga (Kateřina Vainarová).

Z výpravy byla nejefektivnější scéna z oslavy svátku Taťány, v momentě kdy Olga otevřela vrata, na zadním prospektu se objevilo červené světlo a rozezněl se valčík. Hravost, lehkost scénicky podpořila také houpačka, kterou herci bohatě využívali. Myslím, že se studentům JAMU experiment velice zdařil.

Kateřina Stehnová

Zleva Ondřej Novák (Lenský) a Denny Ratajský (Oněgin)

Donjuanovský Oněgin

Lehkomyšlný petrohradský mladík Evžen Oněgin tráví svůj čas u lůžka nemocného strýce a nepokrytě dává najevo, že čeká jen na jeho smrt. Tak začíná děj Puškinova veršovaného románu, který nám v osobité úpravě předvedli studenti brněnské JAMU, přesněji IV. ročníku ateliéru činoherního herectví.

Inszenace se otevírá jinak, než byste čekali. Netečně lhostejný Oněgin sedí v křesle, zatímco jeho přítel vypravěč stále jen mluví a mluví. Seznamuje nás s expozicí děje. Oněgina ovšem jakoby se to netýkalo. Více ho zajímají děravé ponožky a hledání zapomenutých dámských propriet pro kapsách saka. Oněgin (Denny Ratajský) hraje, jeho přítel (Jan Adámek) vypráví, nebo chcete-li recituje Puškina. To má být ten experiment označený prazvláštním pojmem román na divadle? Dlouhé monologické pasáže jsou střídány nonverbálními scénami. Vyprávění je ironizované tím, že ostatní postavy jednájí vůči němu protikladně. Do činohry vpadá opera díky úryvkům z Evžena Oněgina Petra Iljiče Čajkovského. Na pohled zmatená struktura inscenace se však kupodivu nerozpadá. Souhlasím, že je postavena na „nedramatickém textu“, ale nikoliv celá. V druhé polovině se vypravěčsko-recitační charakter hry mění (díky hudbě a větší intenzitě hereckého výrazu) ve skutečně dramatický tvar. Herci se začínou více pohybovat po širokém jevišti. To je téměř prázdné, holé jako ruské pláně, jen od stropu visí houpačka, v rohu stojí klavír a pár kusů nábytku představuje pracovnu či knihovnu.

Razantní úpravu textu jsem vnímala jako snahu o výraznou koncentraci děje kolem ústředních postav (Oněgin, Taťána, Olga a Lenský). Považuji ji za krok vstříc divákům, kteří, pokud nejsou zastánci rigorózního zacházení s textem, oceňují invenci a nápaditost inscenace. Navíc takto vytvořený text umožňuje propojit Oněgina s jinými ruskými texty a především s donjuanovským archetypem. Inszenátoři zcela vypustili závěr Puškinova příběhu

(inscenace končí po souboji Oněgina s Lenským), a tak se před diváky neodehrává Evžen Oněgin, ale svébytná variace na jeho příběh.

Postavy zaznamenaly řadu posunů a změn charakteru. Oněgin nenaplňuje zažitou představu znuděného dandyho, hrdiny všech plesů a miláčka žen. Je to spíše jakýsi antihrdina, nafoukaný, přezíravý floutek. Již Puškin vycházel při psaní románu z romantické byronské epiky a zvl. z Dona Juana. Tato inscenace náznaky Oněginova donjuanství zesiluje až k přezíravému rouhání. Můžeme tak vysvětlit i to, že se Oněgin po souboji s Lenským propadá do hlubin pekla.

Herecký projev osciluje mezi dvěma protichůdnými póly. Velmi zjednodušeně bych to nazvala umírněností a expresí. Oněgin je lenivý, plný nezájmu a nudy. Náhle se změní v člověka schopného silných vášní, které provází prudkými gesty, rychlým přecházením až bláznivým pobíháním po jevišti. Olga Kateřiny Vainarové se dokáže projevat umírněně lidsky, ale také se předvádí jako tvor zmítaný zvířecími instinkty. Ještě výraznější změny chování můžeme pozorovat u Taťány (Petra Hřebíčková) nebo Lenského (Ondřej Novák). Oba jsou schopni přejít z naprosto klidové pozice do výrazného pohybu, a pak se zase jako naprogramované stroje vrátit do původní polohy. Lenský tak např. stojí s nehybností mramorové sochy, náhle si začne stahovat rukavice. Pomaličku jeden prst po druhém. Otočí se k Oněginovi švihne ho jimi přes tvář ve výzvě k souboji. Stejně klidně si rukavice zase navlékne a postaví se do pozoru. Takových příkladů by bylo více. Inszenace díky tomu neustále mění své tempo, divák se chvílemi může cítit jako na horské dráze. Pro herce je to jistě náročná, ale výborná herecká zkušenost, která mi připomněla princip, jaký zvolili autoři scénáře „Konečná vzestupovat“.

Inszenace Oněgin — fragmenty Puškina je zajímavou ukázkou práce s textem a výborných hereckých výkonů.

Jana Dlouhá

Zahranční studenti na JAMU

Poslední dobou se studium v zahraničí stává velmi žádaným nejen pro naše studenty, ale i pro studenty z jiných zemí. I JAMU se řadí mezi prestižní akademie, kam směřují studenti z celého světa. Položily jsme proto několika zahraničním studentům, kteří řádně studují na JAMU, tyto otázky:

- 1) **Kde a jak jste získal informaci o možnosti studia na JAMU?**
- 2) **Jak se Vám líbí v Brně?**
- 3) **V čem je pro Vás studium na JAMU přínosné?**
- 4) **Co by se mohlo ve vztahu k zahraničním studentům zlepšit?**

Nicolas Krůšek – dirigování orchestru

Nicolas Krůšek se narodil v Torontu v roce 1977, v Kanadě vystudoval kompozici na Hudební fakultě University of British Columbia. Na Hudební fakultě JAMU studuje od roku 1999.

- 1) Opravdu si nepamatuji, jak jsem získal informaci o JAMU. Pravděpodobně od svého bývalého učitele dirigování (v Kanadě).
- 2) V podstatě se mi v Brně líbí, jsem spokojen se svým ubytováním (bydlím u příbuzných), s městskou dopravou a hlavně s tím, že bydlení a nakupování je zde velmi levné a výhodné. Mně ovšem vadí, že v Brně je opravdu málo kvalitních koncertů. Člověk musí jet až do Vídně, aby viděl nějaký pořádný symfonický koncert.
- 3) Studium na JAMU je pro mne přínosem v tom, že student mluvící dobře česky může studovat zdarma. V Kanadě bych musel platit několik tisíc dolarů za takové vzdělání, a navíc všechno ostatní je tam mnohem dražší (jídlo, nájem, pojištění na auto atd.). Zkrátka je to velmi výhodné *finančně*, abych žil a studoval v Brně. Jinak musím říci, že úroveň výuky je různá. Minulý rok jsem měl výborného učitele na hlavní obor, ale bohužel onemocněl a nyní nevyučuje. Doufám, že se příští rok vrátí.

4) Mnoho by se mohlo zlepšit ve vztahu k zahraničním studentům. Nejdůležitější je úroveň a jazykové schopnosti vyučujících. Aby tato škola měla nějakou solidní zahraniční reputaci, tak potřebuje více zkušených vynikajících pedagogů (bez ohledu na jejich věk), kteří ovládají hlavní světové jazyky (především angličtinu, němčinu a francouzštinu). Dalším problémem je smlouva, kterou každý zahraniční student musí podepsat na začátku školního roku. V této smlouvě by mělo být napsáno, kolik hodin výuky student bude mít během akademického roku, a ne jen kolik bude platit. Zahraniční studenti si velmi často stěžují, že nejsou vůbec informováni o tom, co se na této škole děje (co se týče koncertů, seminářů, hromadných předmětů, zkoušek atd.). Někteří cizí studenti mají pouze svůj hlavní obor a češtinu a nevědí o tom, že mohou navštěvovat i jiné předměty na různých katedrách. Naše fakulta by měla zahraničním studentům nabízet více možností a ne jen brát jejich peníze.

Rok Rappl – operní režie

Narodil se v roce 1979 v Lublani (Slovensko), vystudoval gymnázium Bežigrad, nyní je studentem čtvrtého ročníku operní režie na HF JAMU.

- 1) První informace o Janáčkově akademii jsem získal na českém velvyslanectví v Lublani. Pak jsem zkontaktoval zahraniční oddělení Hudební fakulty a paní Káňová mi obratem poslala všechny informace o možnosti studia na JAMU.
- 2) To závisí na počasí a na mé náladě: někdy více, někdy méně ...
- 3) V tom, že mám vůbec možnost studovat operní režii, tento obor totiž u nás neexistuje. A také mám velké štěstí na dobré pedagogy.
- 4) Zatím mi nikdy nic nechybělo, ve svém oboru jsem maximálně spokojený, a to je pro mě nejdůležitější.

Akihiro Otani – dirigování orchestru

V rodném Japonsku studoval na všeobecné jazykové škole a navštěvoval soukromé hodiny klavíru. V České repub-

lice studoval dva roky český jazyk na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a další dva roky se věnoval studiu dirigování na brněnské konzervatoři. Nyní studuje čtvrtým rokem obor Dirigování orchestru na Hudební fakultě JAMU.

- 1) Původně jsem tady v Brně začal studovat český jazyk, potom dirigování na brněnské konzervatoři, kde jsem se také dozvěděl o možnosti studia JAMU.
- 2) V Brně se mi docela líbí, je to klidnější a příjemnější než velká města. A je to odsud blízko do mnoha známých evropských měst.
- 3) Velmi přínosná je pro mě spolupráce se zkušenými profesory při hodinách dirigování. Ve výuce se mi hodně věnují.
- 4) Bylo by dobré umožnit zahraničním studentům více možností komunikace a navázání přátelství s českými studenty.

Vanesa Ignatova – klavír

Narodila se v roce 1981 ve Varně (Bulharsko), kde vystudovala Střední odbornou školu múzických umění. Nyní je studentkou 1. ročníku Hudební fakulty JAMU, obor Hra na klavír.

- 1) Vyhrála jsem soutěž zaměřenou na českou a slovenskou hudbu, která se konala ve Varně. Díky tomu jsem měla možnost koncertovat v Praze. Kamarádka z Brna mi doporučila studium na JAMU. Tak jsem to zkusila a povedlo se.
- 2) Brno se mi líbí. Ale zdá se mi, že lidé zde nejsou moc upřímní. Mentalita lidí u nás v Bulharsku je jiná – tam si říkáme všechno. Trošku mi chybí ten noční život, na který jsem byla zvyklá.
- 3) Pro mne je největším přínosem fakt, že mám dobrého profesora. Také se mi líbí, že si mohu sama sestavit studijní program, což mi vyhovuje.
- 4) Nemyslím si, že by se ve vztahu ke mně mělo něco měnit. Na mne jsou všichni hodní. A navíc se nepovažuji za zahraničního studenta. Jsem tu na pět let a cítím se tu jako doma.

*Zpracovaly studentky 2. ročníku hudebního manažerství:
Tereza Tichá, Mirka Pečinková,
Marcela Dibelková, Veronika Svobodová*

JANÁČKŮV AKADEMICKÝ ORCHESTR z pohledu dirigenta doc. Rostislava Hališky

Co vás přivedlo k působení v Janáčkově akademickém orchestru?

S orchestrem, který má za sebou již čtyři sezóny, spolupracuji od jeho vzniku v roce 1998, kdy jsem přislíbil tehdejšímu děkanovi prof. Bohumilu Smejkalovi převzít po dr. O. Trhlíkovi předmět „orchestrální praxe“. Nastínil jsem tehdy základní principy dramaturgie orchestru, který dostal název dle místa vzniku a působení.

Z čeho vychází a v čem spočívá volba repertoáru?

Protože se jedná o orchestr studentů instrumentálních kateder, hraje převážně instrumentální hudbu. V programech koncertů však vystupuje řada sólistů nástrojového i pěveckého oddělení, což je jednou z důležitých zásad působnosti tohoto souboru. Každoročně se orchestr též podílí na provedení jedné operní premiéry v Komorní opeře HF a vokálně-instrumentální oblast reprezentuje rovněž příležitostná spolupráce s dětským sborem Kantiléna.

Kolik času věnuje orchestr nastudování skladeb?

Na počátku mého působení se zkoušelo pravidelně jednou týdně. K zásadní změně došlo z rozhodnutí Umělecké rady Hudební fakulty JAMU, která stanovila realizovat v každém semestru jeden orchestrální koncert, který se připravuje v týdnu před jeho uskutečněním, tedy zhruba v pěti čtyřhodinových zkouškách (včetně generálky), jak je obvyklé u profesionálních těles.

Co všechno může působení v takovém orchestru přinést mladým hráčům?

Působení ve školním orchestru by mělo studentům umožnit ověření jejich vlastních uměleckých schopností v kolektivu

sobě rovných a přiblížit problematiku, která je poněkud odlišná od individuální umělecké činnosti. Otázka souhry, skupinového ladění, dynamiky, přípravy partů, to jsou dílčí problémy, které se v sólové hře nevyskytují a nelze se s nimi vyrovnat ani sebepečlivější individuální přípravou.

Co se týče těles na jiných školách, mají i tam podobné zázemí a organizaci?

Stále se zvyšující úroveň orchestrálních těles klade vyšší nároky také na nově nastupující hráče, čehož jsou si vědoma všechna hudební učiliště. Na mnohých z nich dokonce působí přední hráči orchestrů se záměrem, aby co nejdříve ovlivnili výchovu hráče nejen po technické, ale zvláště výrazové stránce. Příkladem je např. Vídeň, či Amsterdam, kde jsou studenti tamějších vyšších hudebních škol přímo připravováni na vstup do místního orchestru a tedy již předem seznamováni se stylem práce pro tento ansámbl charakteristickým.

Pokusil byste se o průměr studentského orchestru k práci s vyzrálým profesionálním tělesem?

Hlavní rozdíl mezi profesionálním a mládežnickým orchestrem z pohledu dirigenta je asi v tom, že u profesionálního tělesa velmi brzy odhadnete výsledek koncertu, který připravujete. U orchestru typu Janáčkova akademického orchestru ho však můžete pouze předpokládat. O to větším překvapením je samotný koncert, kde se studenti dokáží „vyhecovat“ a maximální soustředění se pak projeví na jejich výkonech, dosahujících mnohdy vysoké profesionální úrovně. A to je také jedna z věcí, která mě naplňuje radostí a přináší chuť do dalšího „pódiového dobrodružství.“

Vzpomínáte v historii orchestru na nějakou akci odlišnou od již zaběhlých koncertů v sále Besedního domu?

K takovým akcím rozhodně patří účinkování v italském filmu „Vražedná pře-

hlídka“, kde jednu z hlavních rolí ztvárnil také moderátor Vladimír Čech. Jako další zajímavý projekt bych uvedl mezinárodní soutěž ve hře na tubu, pořádanou v Brně roku 2000, kde se orchestru dostalo velké pochvaly ze strany poroty za kvalitní výkon při doprovázení finalistů.

Prozradíte, na co se mohou posluchači těšit v následující koncertní sezóně?

V příští sezóně plánuji uvedení symfonií Jana Huga Voříška a Ludwiga van Beethovena, Náhrobek Couperinův Maurice Ravela a nesmírně atraktivní sólové skladby jako je Fantazie pro housle na motivy Bizetovy opery Carmen, klarinetový koncert Louise Spohra, či Concertino pro flétnu francouzské skladatelky Cécile Chaminade.

A kdybychom nahlédli ještě dál, do budoucna?

V mantinelech pravidel, která jsou přesně stanovena, lze asi sotva předpokládat nějaké bouřlivé změny, přesto doufám, že si posluchači budou z koncertů odnášet stejně příjemné umělecké zážitky, jako tomu bylo dosud.

*Za rozhovor děkují Pavla Cápíková
a Petra Líbalová*

— Student Lubomír Mikeska
za dirigentským pultem

POSVÍCENO NA IŠTVANA

Ke vzrušení na akademické půdě, která je v případě vysoké školy uměleckého zaměření dostatečně kypřena, přispívá na HF JAMU katedra zpěvu a operní režie (KZOR) originálními tvůrčími projekty. V akademickém roce 2000/2001 to byla oživlá *Operní galerie* ženských postav, které se zabydly v budově Hudební fakulty, na jejích chodbách i v tradičnějším prostředí zdejšího koncertního sálu. V prosinci minulého kalendářního roku 2001 připravila režisérská sekce výše zmíněné katedry výstavu scénografických prací Karla Zmrzlého in memoriam. Ve vestibulu budovy potěšily Zmrzlého obrázky nejen toho, kdo na něj vzpomíná.

V lednu 2002 na sebe studenti zpěvu a především operní režie opět upozornili. Ke spolupráci si přizvali i posluchače ze sesterské Divadelní fakulty a inscenovali tři dílka Miloslava Ištvanova (s použitím nahrávek Českého rozhlasu Brno) v nově vzniklém divadelním prostoru na Hudební fakultě, nazvaném *Devítka*. Rekonstrukce učebny č. 09, vybavené navíc osvětlovací a zvukovou technikou, představuje nemalou investici, přinášející KZOR možnost častější prezentace v domácím prostředí. A nyní si tedy třikrát si „posvíme“ na Miloše Ištvanova.

Komorní oratorium na text Františka Hrubína *Kráska a zvíře* bylo režijním úkolem pro Magdalenu Krčkovou, jejíž něžná ruka s cudným ostychem odhalovala čistotu a intimitu duše uvězněné v lidském těle, v nás samotných. Sblížení dvou lidí (Kráska – Ivana Mikesková/Radka Sehnoutková, Zvíře – Leoš Krejčí z Konzervatoře Brno) není možné bez odhodlání překročit hranici svého osobního mikrosvěta a nakonec ho i opustit, aby splynutí duší nic nebránilo. Antoine de Saint-Exupéry promlouvá ústy M. Krčkové, tvořící a opatrující své křehké dílko spolu s Radomírem Otýpkou a Renatou Slámkovou (oba z ateliéru scénografie na DIFA): „Správně vidíme jen srdcem, co je důležité, je očím neviditelné...“ To znamená, že musíme být nevidomí, abychom mohli milovat?!

Než se k tomu odhodláte, podívejte se se mnou ještě na další, v pořadí druhé inscenované komorní oratorium, tentokrát na text Vítězslava Gardavského a bible, *Já Jákob*. Pavol Juráš, režisér a výtvarník v jedné osobě, sloužil Ištvanovi podobně jako Jákob Lábanovi. Přijmutí této vyčerpávající služby bylo pro oba jediným východiskem směřujícím ze tmy ke světlu. Množstvím jevištních metafor P. Juráš posunul biblický příběh k symbolickému zápasu dnešního člověka (na jevišti to byl Lukáš Rieger, doktorand z DIFA) s nepříznivým osudem, před nímž se skloňme, ale nezavírejme oči! A jděme dál!

Rozrušení burcující rytmikou Jákobova spějeme k efektnímu vyvrcholení. Vychutnejme si však i představbu scénického prostoru. To je totiž chvíle, kdy se musí objevit na jevišti i tvůrce třetího inscenovaného díla – *Shakespearovských variací* pro dechové a bicí nástroje. Rok Rappl, další všestranný umělec (režie, scéna, kostýmy), se nechal strhnout dramatičností Ištvanovy hudby a vytvořil v každé době aktuální tragikomedií o přehnané touze po moci, po níž prahne, prostřednictvím svého manžela (Zdeněk Kapl coby Macbeth), Lady Macbeth. Tato žena (v obdivuhodném podání Kateřiny Macháčkové) překračuje meze lidskosti, neuznává existenci vyššího principu, který v hodině smrti sečte její zlé skutky. Šílenství a sebevraždu Lady Macbeth ponechal W. Shakespeare na naší fantazii. R. Rappl jí přisoudil křečovitě umírání bez očištného smíření alespoň se smrtí.

V tomto pohnutém okamžiku můžeme zavřít oči, zhasnout světla, gratulovat režisérům k úspěšnému pokřtění *Devítky* a čekat na to, jaké další divadelní zážitky nám operní ateliérové ministudio připraví. Nenechejte si je ujít!

Bohuslava Kráčmarová

Autorka je absolventkou magisterského studia v oboru operní režie, nyní studuje postgraduálně. Představení sledovala z technické lávky studia Devítka, kde „svítila“ na Ištvanova – odtud název jejího článku.

— Lukáš Rieger v Ištvanově *Jákovovi* —

sloupek ...

Nestává se často, že vás kroky zavedou na scénografickou výstavu. Pro bronzovou bustu Leoše Janáčka ve vstupní hale Hudební fakulty JAMU to byla bezesporu rovněž akce mimořádná, přesto nadmíru příznačná. Vždyť přibližně desítkou vybraných návrhů Karla Zmrzlého (1936–2000), nedávno zesnulého scénografa a pedagoga, je věnována hlavně scénické výpravě k Janáčkovým operám.

*I ten nejzanepřázdňenější student se chťe nechtě zastaví, procházející kolem vystavených exponátů, dokumentujících precizní práci originálního tvůrce. Stojíte-li před návrhem scény k Janáčkově opeře *Z mrtvého domu*, získáváte intenzivní pocit, že se ztrácíte v obrovském prostoru atomové elektrárny. Konstrukce bez oken, zato s otevřenou střechou, evokuje pocit člověka, který se uvěznil v kleci vytvořené vlastními rukama. Cítíte, jak ideálně se černočerná scéna hodí k vystižení Janáčkovy myšlenky přivést Boha do tmavých prostor věznic a umožnit hříšníkům pokání.*

„Dobrou noc vám, hříchy, zůstaňte daleko zpět.“ „Ustupte, duchové smutku.“

Zastavit alespoň na chvíli činnost atomového monstra by nejspíš vzalo dech jeho odpůrcům, ale nezastavilo by lidstvo na jeho cestě. Na cestě, na níž od nepaměti klopýtá mezi svými hříchy a svým vykoupením.

Pavla Cápíková

Mezinárodní týden setkávání ve Štýrském Hradci

Koncem srpna 2001 obdržela JAMU pozvání univerzity ve Štýrském Hradci k účasti na Mezinárodním týdnu setkávání. Univerzita pořádá tuto akci již po více než 25 let, přičemž vždy zve tři až čtyři zahraniční hudební vysoké školy, aby uspořádaly v rámci této události po tři až čtyři večery koncert. Další koncert pořádá sama Univerzita v Grazu. Závěrečný koncert se pak koná v rámci abonmá v koncertním sále štýrského kongresu, kde je asi 1000 míst, přičemž z každé školy vystoupí jeden sólista s orchestrem univerzity.

V pozvání z univerzity ve Štýrském Hradci byla i zmínka, že brněnská JAMU byla již v roce 1988 hostem Mezinárodního týdne setkávání. Tentokrát se setkání konalo ve dnech 10. – 14. března 2002 a byly pozvány další tři školy – Bari, Kolín a New York. Podmínkou bylo, aby studenti JAMU, kteří se zúčastní, byli pokročilými studenty a aby zůstali ve Štýrském Hradci po celou dobu konání akce, tj. celý týden. Dle pořadatele jen tato podmínka mohla splnit záměr Mezinárodního týdne setkávání – uspořádat opravdu mezinárodní akci s tím, aby studenti měli dostatek času na výměnu zkušeností a navázání nových kontaktů.

Po dobu trvání byl prorektor JAMU, prof. PhDr. Leoš Faltus, a zúčastnění studenti hosty Univerzity ve Štýrském Hradci. Bylo jim zajištěno a hrazeno ubytování v hotelu a studentům byla poskytnuta dostačující finanční částka na stravování. Hostující škola vybavila naše studenty i týdenní jízdenkou na tramvaj. Hudební fakulta JAMU hradila cestovní náklady.

Z HF JAMU se Mezinárodního týdne setkávání zúčastnili jako sólisté Samuel Bánovec (klavír), Jiří Kadlec (trombon), Zdeněk Plech (zpěv), Karel Hofmann (lesní roh), Kateřina Číková (housle). Klavírního doprovodu se ujala Dagmar Zámečnicková. Po návratu se studenti rádi podělili o své dojmy. Chválili vynikající atmosféru celé akce, velmi dobrou organizaci a výbornou úroveň zahraničních i našich studentů. Líbilo se jim, že na koncertech zazněla hudba různých žánrů a období. Zatímco reprezentanti JAMU se akce zúčastnili jako sólisté, zahraniční školy byly zastoupeny větším podílem komorní hudby. Naši reprezentanti dechové katedry jen litovali, že kromě nich se na akci nepodílely žádné žestě. Za zmínku stojí i fakt, že zahraniční školy zastupovali většinou cizinci, např. ze Štýrského Hradce to byli 2 Maďaři, Slovinka, Bulharka, 2 Japonci a Číňan. Kolín reprezentovalo španělské smyčcové kvarteto a studenti z New Yorku byli zastoupeni Japonkou, Litevkou a pouze jedním rodilým Američanem.

Koncert se konaly v sále Meran v budově staré školy o kapacitě asi 150 míst, ke které přiléhá nová budova, nedávno dokončená a zajímavá svým tvarem – klavírního křídla, což neušlo pozornosti jednoho z klavíristů. Univerzita v Grazu má špičkové vybavení, audio sestavy, výborné nástroje, klavíry Yamaha, Steinway a Kavay. Účastníci Týdne setkávání měli přednost při cvičení, což jistě nebylo lehké

zorganizovat. Jedinou zvláštností bylo, že na tamější škole se nedá cvičit při otevřených oknech, aby se předešlo stížnostem okolních (nemuzikálních?) obyvatel.

Starostí o naše studenty byla pověřena česká studentka ve Štýrském Hradci, ke které se iniciativně přidali další dva čeští studenti. Ukázali studentům HF JAMU pamětihodnosti kulturního Štýrského Hradce. Všechny informace o Mezinárodním týdnu setkávání byly k dispozici v angličtině a němčině.

Každý ze studentů si odnesl bohaté zkušenosti a vzpomínky. Jeden si např. zařídil konzultaci u profesora – trombonisty, který je v Evropě velmi známý a působí mimo jiné v porotách mezinárodních soutěží, např. i soutěže v Markneukirchenu, které se náš student bude letos účastnit. Velkým přínosem pro studenta tedy bylo, že mohl konzultovat s panem profesorem přípravu na soutěž a na jeho pozvání si i zahrál s jedenáctičlenným trombonovým ensemblem.

Náš klavírista se zajímal o jazzový klavír, velmi ho i další studenty zaujala improvizace v kolektivu. Při přehrávce s improvizací mu byla nabídnuta možnost dalšího studia ve Štýrském Hradci.

Doba oběda byla vyhrazena setkáním s nejvyššími představiteli města. Jednou to byl rektor Univerzity v Grazu, poté zemský hejtman, ředitel pojišťovací společnosti a primátor Štýrského Hradce. Na tomto posledním slavnostním obědě pronesli rektori a jejich zástupci všech zúčastněných škol slavnostní projev.

Příprava na závěrečný koncert neprobíhala přesně podle představ všech účinkujících. Kupodivu byla dána přednost reprezentantu Štýrského Hradce při zkouškách s orchestrem, zatímco někteří zahraniční účinkující se museli spokojit s jednou zkouškou. Přes různé podmínky přípravy byli na závěrečném koncertu všichni zúčastnění hodnoceni velmi kladně. Také studentský orchestr ze Štýrského Hradce podal pod taktovkou studenta dirigování velmi dobrý

výkon, i když při sólech bylo znát, že se nejedná o profesionální orchestr. Zasloužený potlesk sklidila výborná klavíristka z Litvy, reprezentující New York s koncertem A-dur KV 488 od W. A. Mozarta, švédský klavírista představující špičku kolínské vysoké školy s koncertem pro klavír a orchestr č. 2, op. 18 od S. Rachmaninova, náš Zdeněk Plech s árií Leporella z Mozartovy opery Don Giovanni a árií Filipa z Verdiho Dona Carlose a v neposlední řadě houslista ze Štýrského Hradce s koncertem S. Prokofjeva č.1, D-dur. Studentům se koncertovalo velmi dobře, neboť už při vstupu byli přivítáni potleskem a k výborným výkonům přispívala i vynikající atmosféra nadějných očekávání, kulturní publikum a v neposlední řadě fantastická akustika. Zdeněk Plech se vši skromností prohlásil, že díky tomu všemu podal jeden z nejlepších výkonů ve svém životě. Děkoval se několikrát a nemohl neuposlechnout další výzvy intendanta: „Mladý muži, jděte se poděkovat ještě jednou, vždyť vám Graz leží u nohou.“

Studenti HF JAMU byli úspěšní v navázání dalších kontaktů, i když hodnotili zahraniční účastníky spíše jako individualisty a shodli se v tom, že v zahraničí je větší rivalita,

kteřá se projevuje už na škole, a že na JAMU je družnější atmosféra.

Univerzita ve Štýrském Hradci na závěr darovala každému účastníkovi CD z příslušného oboru a ročníku. Těšíme se, že nás Univerzita ve Štýrském Hradci v budoucnu opět vyzve, abychom se Týdne setkávání zúčastnili.

Marie Káňová

Dílna – práce s maskou pod vedením finské lektorky Tainy Mäki-iso

Studentům třetího ročníku dramatické výchovy se naskytl možnost nové zajímavé zkušenosti. Ve dnech 25. – 27. 3. 2002 jsme se seznámili pod vedením Mgr. Karla Vostárka s výrobou masek. V tomto semináři jsme probrali nejrůznější druhy masek (larva, neutrální, charakterová, fantazijní atd.).

Vlastní výroba začala tvorbou „posmrtné masky“. Do sejmutého „negativu“ jsme vlévali sádku, čímž vznikl „pozitiv“ obličej. Na tento „korpus“ jsme modelovali z hlíny charakterové masky. Potom následovalo kašírování a kolorování. Tím skončila výroba charakterových masek. Na výrobu fantazijních masek jsme zvolili zcela odlišnou techniku. Využili jsme kartonového papíru, organtinu a barev a používali převážně lepidla. Na rozdíl od charakterových masek byly fantazijní masky daleko pestřejší a robustnější.

V týdnu od 2. – 6. 4. 2002 probíhal v anglickém jazyce seminář Práce s maskou pod vedením finské lektorky Tainy Mäki-iso. Šlo o to, seznámit se s divadelními technikami při herectví s maskou. Nejprve jsme se seznámili s pravidly, která jsme museli striktně

dodržovat (nemluvit v masce, nepokládat ji na zem, nasazovat si masku pouze zády, maska musí být neustále čelem k publiku atd.).

V prvních dvou dnech jsme pracovali s neutrálními maskami, které Taina dovezla. Neutrální masky se vyznačují symetričností obličej. K neutrální masce patří neutrální chůze a způsob pohybování se v prostoru. Neutrální maska vnímá a reaguje na každý podnět pouze pohledem, reakce musí být zviditelněna divákovi. Abychom se naučili naslouchat neutrální masce, absolvovali jsme řadu cvičení a her. Neutrálních masek jsme také využili pro ztvárnění živlů (oheň, voda, vzduch, země). Také hudba byla důležitou součástí naší práce.

V dalších dnech jsme se věnovali práci s charakterovými maskami. Nejprve jsme hledali způsob pohybu, který měl umocňovat charakter masky. Pohyb byl inspirován charakterem linií a křivek na masce. Na začátku každého dne byla zahřívací část a pak následovala různá herecká cvičení a etudy. Šlo o setkávání odlišných charakterů a komunikaci mezi nimi. Velkou část

pracovní náplně zaujímal improvizování v různých situacích.

V pondělí 8. 4. 2002 proběhla prezentace naší práce. Po skončení prezentace jsme využili i fantazijních masek v průvodu na náměstí Svobody, kde jsme propagovali mezinárodní divadelní festival Setkání 2002.

Práce s Tainou nás zaujala a byla pro nás velmi přínosná a objevná. Tato nová zkušenost nás všechny obohatila o přátelství se zajímavým člověkem, nový způsob práce a rozšíření našich divadelních obzorů.

Eva Kunclová a Magda Všeticková

O Edičním středisku JAMU

V březnu uplynuly dva roky, co přibylo do svazku pracovišť JAMU. Začátky byly více než skromné a dodnes se dá mluvit o pouhém vydavatelském minicentru. Disponuje jednou nevelkou místností v Astorce s jediným tiskařským strojem, který už hodně pamatuje, obsluhováno je třemi pracovními půlúvazky. Patří k nejmenším pracovištím na škole a se svými zhruba deseti ročně vydávanými tituly také k nejmladším, ale i k nejmenším mezi vydavatelskými podniky českých vysokých škol.

Přesto ty dvě desítky titulů, které zatím jeho péčí spatřily světlo světa, obohatily studijní možnosti posluchačů obou fakult a nejenom jich. Ediční středisko JAMU dnes nabízí a prodává některé své tituly prostřednictvím knihkupectví Divadelního ústavu PROSPERO pražským zájemcům a od letošního jara si je mohou koupit v pobočce Prospera na Skleněné louce i brněnští zájemci. Na Slovensku pak při distribuci některých hudebních titulů spolupracujeme se Slovenským hudebním fondem. Při Dnech otevřených dveří Divadelní fakulty mohou každoročně z produkce Edičního střediska nakupovat i ti, kdo se posluchači JAMU teprve hodlají stát.

Dvě desítky titulů není mnoho, jenomže jejich cesta ke studentům a k ostatním čtenářům je mnohdy značně komplikovaná. Nezáleží valně na tom, zda jde o nový rukopis nebo reedici. Když do naší „nakladatelské redakce“ přicházejí k novému vydání skripta třeba jen deset let stará, vždy znovu si uvědomujeme, jak obrovský vývojový skok prodělala tiskařská technika za poslední léta. Držíme v rukou opravdu svazek z minulého století. Na zažloutlém papíru se skví strojopis, rozmnožený cyklostylem, takže je třeba ho nejprve přepsat na disketu, dát mu odpovídající grafickou

úpravu, dohodnout se s autorem, kde hodlá zasáhnout a co bude nutno doplnit, aby text odpovídal současnému stavu oboru. Teprve potom je možno přistoupit k jazykovým úpravám. Nový rukopis zas často vyžaduje hodiny práce nad definitivní podobou díla, třebaže v oficiálním popisu práce Edičního střediska nic takového nenajdeme. Právě v těchto dnech tak přivádíme s doc. Milošem Hynštem na svět publikaci jeho esejů o inscenacích, které nastudoval, a o divadle vůbec.

Ediční práce je mnohotvárná a vyžaduje tak trochu znalost devatera řemesel. Je nutno vyhovět administrativním nárokům, aspoň trochu se vyznat v účetnictví, jednat se zadavateli, ale i s opraváři, s dodavatelem materiálu, obstat při řešení úkolů technického rázu a ovšem vládnout gramotností jazykovou a stylistickou a alespoň povšechně chápat věcné meritum. Kapitolou o sobě jsou jednání o termínech. Není těžké pochopit, že autorská práce je po všech stránkách náročná a že nejrůznější zdržení nejsou nikdy vyloučena. Jenomže plány práce nepřestaly existovat se socialismem a zatím jsme nenalezli způsob, jak je realizovat bez autorova rukopisu.

Rádi bychom v letních měsících obohatili naši nabídku kromě zmíněné už práce Miloše Hynšta o Pouliční divadlo Petra Scherhaufera, o Snění Josefa Berga z pera Jaroslava Šťastného, připravujeme skriptum o dějinách a literatuře cembala a obdobný studijní materiál o violoncellu, chystá se Almanach komorní opery, další skriptum ponese název Mýtové kořeny dramatických postav, posluchačům by poslední část studií měla usnadnit příručka Formální úprava diplomových prací – to vše za předpokladu, že autoři dodrží smlouvané termíny. V Astorce u paní Blanky Steinerové si můžete naši produkci prohlédnout a zakoupit. Rádi vás uvítáme, rádi vám budeme užiteční.

Jaroslava Suchomelová

Z produkce Edičního střediska JAMU v letech 2000–2002

Jaroslav ŠŤASTNÝ: Otázky tvůrčího myšlení u skladatelů Aloise Piňose a Romana Bergera

František EMMERT: Poznámky k instrumentaci

Miloslav IŠTVAN: Poznámky k soudobé hudební formě a rytmu

Zuzana VYBÍRALOVÁ: Italsko-český slovník hudební terminologie MUSICA NOVA II/III (sborník referátů z mezinárodních konferencí MUSICA NOVA)

Leoš FALTUS: Hudební sémiotika pro skladatele

Jan KOLEGAR: Historie scénických technologií (2 svazky, textová a obrazová část)

František EMMERT: Poznámky k instrumentaci I

František EMMERT: Poznámky k instrumentaci II

Jan TROJAN: Operní slovník věcný

Daniel FORRÓ: Musitronika II – Analogové a analogově digitální syntetizéry

Daniel FORRÓ: Musitronika IV – Samplery

Dana KŘÍSTKOVÁ: Klavírní doprovod a komorní hra

Vladimír HUDEC: Diplomní práce (metodická příručka)

Alois PIŇOS: Tone Groups

Dana KŘÍSTKOVÁ: Česká klavírní tvorba 18. a 19. století včetně díla Leoše Janáčka; Skladby sólové a komorní

— Autor zcela ojedinělé publikace o pouličním divadle a průkopník tohoto divadelního žánru Peter Scherhauser by měl jistě radost, že má mezi studenty i pedagogy JAMU tolik následovníků: letos se každoroční akce, kterou před lety založil, inspirovala postavou Gullivera a moravskou metropolí se přehnal 7. a 8. června

Vážení páni profesori, vážení a milí kolegové a studenti JAMU,

v době, kdy Vaše pozornost byla jistě a zcela právem soustředěna na festival Setkání, došlo v Brně k další příjemné kulturní události: v prostorách Skleněné louky na Kounicově ul. č. 23 otevřelo nakladatelství Větrné mlýny ve spolupráci s Divadelním ústavem novou prodejnu divadelní, ale i filmové a oborově související literatury PROSPERO. V této prodejně, která je otevřena od pondělka do pátku od 10,00 do 17,00 hodin, najdete i skripta a publikace, které vydává Akademie múzických umění v Praze. Pokud nebudou přímo v regálech, můžete si je v knihkupectví objednat. Naši nabídku najdete na www.amu.cz/Nakladatelství. AMU a v tištěném katalogu, který bude v prodejně k dispozici.

Marie Kratochvílová, Nakladatelství AMU

— *Nejen divadelního festivalu Setkání, ale i slavnostního otevření prodejny Prospero se zúčastnili vzácní hosté z pražské AMU – zleva proděkanka DAMU Mgr. Barbora Tůmová, děkanka DAMU doc. Markéta Schartová a kvestorka AMU Ing. Tamara Čuříková* —

Publikace vydané AMU Praha v roce 2001

- ADLER, Rudolf: Cesta k filmovému dokumentu
- BRAUN, Kazimierz: Divadelní prostor
- BRODSKÁ, Božena: Vybrané kapitoly z dějin baletu
- BRODSKÁ, Božena: Les Ballets Russes
- COBLENZER, Horst: Dech a hlas
- JIRÁNEK, Jaroslav: Zdeněk Fibich
- KRATOCHVÍL, Jiří: Dějiny a literatura dechových nástrojů
- LUKAVSKÝ, Radovan: Kultura mluveného slova
- MIKEŠ, Vladimír: Divadlo francouzského baroka
- MONACO, James: Nová vlna
- VOSTRÝ, Jaroslav: Režie je umění

Z přírůstků knihovny JAMU

- BREZINA, Martin: Scénografie
- BULGAKOV, Michail: Divadelní román aj.
- BURTON, Graeme – JIRÁK, Jan: Úvod do studia médií
- DESNOS, Robert: Zítra se bude mluvit řeč květin
- DOLEŽAL, Jiří: Česká kultura za protektorátu
- HÁBA, Alois: Nová nauka o harmonii
- HRBEK, David: Šumný Vávra
- CHUEJ-NENG: Tribunová sůtra Šestáho patriarchy
- IM HOF, Ulrich: Evropa a osvícenství
- JAKLOVÁ, Lenka: Iva Bittová
- JELINEK, Elfride: Klára S. Nemoc aneb moderní ženy On není jako on
- KEROUAC, Jack: Na cestě
- KLINDA, Ferdinand: Organ v kultúre dvoch tisícročí
- KŘÍŽ, Jan: Ochrana autorských práv v informační společnosti
- KUNZMANN, Peter – BURKARD, Franz-Peter – WIEDMANN, Franz: Encyklopedický atlas filozofie
- KYBALOVÁ, Ludmila: Starověk
- KYBALOVÁ, Ludmila: Středověk
- LOON, Hendrik Willem – MERRIMAN: Dějiny lidstva
- MAHLEROVÁ, Alma: Gustav Mahler
- MISTRÍK, Miloš: Analýzy hereckej syntézy
- MISTRÍK, Miloš: Slovenské divadlo v 20. století

- MORGENSTERN, Christian: Písňe šibeničních bratří
- NABOKOV, Vladimír: Pnin
- NAVRÁTIL, Miloš: Charakteristika hudebního baroka a portréty slavných mistrů.
- PESSOA, Fernando: Faust. Subjektivní tragédie (fragmenty).
- POŠ, Vladimír: Nová intonace
- PRUNER, Jaroslav: Klavír. Historie, psychologie, diskografie.
- SCHMITT, Eric- Emmanuel: Heslo „Morálka“
- SMOLKA, Jaroslav: Dějiny hudby
- ŠTĚRBOVÁ, Alena – LAZORČÁKO-VÁ, Tatjana: Umělecké osobnosti brněnského rozhlasu
- UHDE, Milan: Balada pro banditu a jiné hry na zapřenou
- UNAMUNO, Miguel de: Mlha
- URBÁNEK, Zdeněk: Domy plné událostí. Eseje o divadle a dramatu.
- VIAN, Boris: Podšité chvílky

- Sborníky:
Český hraný film. / Díl / 1. 1898–1930.
Dramatika viedenskej moderny
Historické varhany v Čechách. Lubomír Tomší aj.
Hommage to Scenography. 1920–2000
Malý terminologický slovník literárněvědných ekvivalentů
Mučednice filmové lásky. Ester Krumbachová
Sborník Josef Veselka

JAK V ASTORCE O PRÁZDNINÁCH

Knihovna a multimediální studovna v IVU centru Astorka mají od 1. 7. 2002 do 12. 7. 2002 otevřeno denně od 10.00 do 16.00 hodin.

Zavřeno je od 15. 7. 2002 do 30. 8. 2002.

Od 2. 9. 2002 do 30. 9. 2002 je otevřeno denně od 10.00 do 16.00 hodin.

— *V knihovně JAMU nenápadně vznikla malá galerie. Po herci a malíři Luboru Tokošovi zapůjčil své obrazy zlínský výtvarník Josef Ruszelák (na snímku).* —

Ve dnech 24. – 25. května 2002 uspořádala European League of Institutes of the Arts (ELIA) ve spolupráci s Association Européenne des Conservatoires (AEC) seminář zaměřený na problematiku řízení kvality ve vysokém uměleckém školství pod názvem „Is there a European dimension?“ Vzhledem k tomu, že tentokrát se seminář konal v Praze, zúčastnila se ho z Janáčkovy akademie delegace tří zástupců obou fakult.

Jednalo se prakticky o dvou okruzích problémů – 1. vlastní způsoby a techniky provádění evaluace, 2. vytváření evropských standardů jednotlivých stupňů uměleckého vysokoškolského vzdělávání – tedy standardy bakalářské a magisterské úrovně. V rámci prvního problémového okruhu jsme byli seznámeni s nezákladnějšími principy průběhu hodnocení kvality. Můžeme jednoznačně konstatovat, že v této oblasti je naše škola na velmi dobré úrovni v postupném vytváření vlastní metody evaluace za použití modelu EFQM.

Rovněž ve druhém okruhu problémů nám rozhodně neujel či neujíždí vlak. Právě naopak. České vysoké umělecké školy, které se na počátku letošního roku podrobily akreditaci, přešly na třístupňový systém studia a musely tedy

vytvořit vlastní standardy úrovně jednotlivých stupňů – bakalářského, magisterského a doktorského studia. Osobně jsem byla velmi překvapena tím, že ve většině evropských zemích tomu tak doposud není. Diskuzi o náplni jednotlivých stupňů studia teprve zahajují a navíc jsou v zajetí přístupů a metod, které jsou používány obecně pro univerzitní vysokoškolské vzdělávání, aniž by na konferenci odezněl jediný příspěvek, který by se pokusil tuto obecnou univerzitní rovinu přizpůsobit specifikům vysoké umělecké školy.

Jedním ze závěrů konference byl úkol prostřednictvím obou pořádajících evropských asociací uměleckých škol zahájit výzkum jednotlivých národních standardů vysokoškolského uměleckého vzdělávání a připravit tak prostor pro vytváření jejich evropské dimenze. V tomto směru máme tedy evropským kolegům co nabídnout – naše národní standardy byly jak v oblasti hudebního, tak i dramatického umění bohatě diskutovány při zpracovávání materiálu pro akreditaci příslušnými fakultami JAMU a AMU. Nezbývá, než tyto profesní profily bakalářské a magisterské úrovně našich absolventů přeložit do angličtiny a plnohodnotně se jejich prostřednictvím zahajovaného výzkumu zúčastnit.

Lenka Valová

OÁZA METODICKÝCH CENTER

Když jsem poprvé vstoupila do třídy, kde byli připraveni účastníci tzv. metodických center smyčcového oddělení Hudební fakulty JAMU, viděla jsem tváře dospělých lidí mladého, středního i důchodového věku, kteří dychtivě čekali na hodinu. Tak jsem byla po dva roky překvapována vždy jednu sobotu v měsíci. Kdo jsou oni zájemci, kteří se o svých volných sobotách se věnují ještě dalšímu školení a poznávání? Jde převážně o profesionální hudebníky, nejčastěji absolventy konzervatoří, dnes učitele základních uměleckých škol, ale i o zájemce z řad lidových muzikantů nebo rodiče, kteří chtějí pomoci svým talentovaným dětem. Vedle lekcí praktické výuky hry

na nástroj s renomovanými pedagogy v rámci metodických center navštěvují i hodiny metodiky, pedagogiky a psychologie. Svě dálkové studium absolvují koncertním vystoupením před kolegy a pedagogy a také písemnou prací na vybrané odborné téma. Mnohokrát jsme se „sobotními studenty“ diskutovali nad příklady z jejich vyučovací praxe nebo i nad postřehy ze života. V hodinách psychologie jsme mluvili např. o hlukovém smogu, který nás denně obklopuje a kteří si hudebníci uvědomují více než jiní lidé, o působení podkresové hudby ve filmech, která nebývá natáčena na klasičké nástroje, ale je čím dál častěji „syntetická“ a na které vyrůstají gene-

race dětí, o tom, jak děti před narozením reagují na různou hudbu, o vlivu hudby na tělesné projevy a psychiku atd. Z pečlivé přípravy a důslednosti v docházce i podle vyjádření samotných účastníků je zřejmé, že si takového vzdělávání velice váží (přestože nemá vliv na jejich profesní ohodnocení a dokonce si za ně platí), mohou získat nové zkušenosti a navázat cenné kontakty. Jistě stejný dojem mají metodická centra klavírní a dechových nástrojů. I proto je tato „sobotní škola“ oázou v době plné honby za rychlými výsledky, velkými zážitky a finančním obohacením.

Jana Slimáčková

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
118 12 Praha 1, Karmelitská 7

Jaderná fakulta Janáčkova akademie múzických umění Brno
Dobro dne: 4. VI. 2002, č. j. R. 419/02
Předseda: J. Beneš
členové: K. Zeman, J. Křiváček, M. Štěpánek, M. Štěpánek, M. Štěpánek
k vysídlení - k informaci katedr. odd. k učebn. - k školství

Č. j.: 19 536 / 2002-30
V Praze dne 31. května 2002

Rozhodnutí

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozhodlo podle § 79 odst. 4, § 80 odst. 2, 3 a § 105 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) o

1) prodloužení platnosti akreditace

a) bakalářského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Dirigování orchestru, Dirigování sboru, Duchovní hudba, Kompozice* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 3 roky,

b) navazujícího magisterského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Dirigování orchestru, Dirigování sboru, Kompozice* do 31. května 2006, forma studia je prezenční, standardní doba studia 2 roky,

c) magisterského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Hra na bicí nástroje, Hra na cembalo, Hra na fagot, Hra na flétnu, Hra na hoboj, Hra na housle, Hra na klarinet, Hra na kontrabas, Hra na lesní roh, Hra na trombon, Hra na trubku, Hra na varhany, Hra na violoncello, Hra na violu, Hudební manažerství* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 4 roky,

d) magisterského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Dirigování orchestru, Dirigování sboru, Hra na klavír, Kompozice, Operní režie, Zpěv* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 5 let,

2) rozšíření akreditace

a) bakalářského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Hra na bicí nástroje, Hra na cembalo, Hra na fagot, Hra na flétnu, Hra na hoboj, Hra na housle, Hra na klarinet, Hra na klavír, Hra na kontrabas, Hra na lesní roh, Hra na trombon, Hra na trubku, Hra na varhany, Hra na violoncello, Hra na violu, Hudební*

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
118 12 Praha 1, Karmelitská 7

Zeměpisná fakulta Janáčkova akademie múzických umění Brno
Dobro dne: 3. VI. 2002, č. j. R. 419/02
Předseda: J. Beneš
členové: K. Zeman, J. Křiváček, M. Štěpánek, M. Štěpánek, M. Štěpánek
k vysídlení - k informaci katedr. odd. k učebn. - k školství

Č. j.: 19 535 / 2002-30
V Praze dne 31. května 2002

Rozhodnutí

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozhodlo podle § 79 odst. 4, § 80 odst. 1, 2, 3 a § 105 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) o

1) prodloužení platnosti akreditace

a) bakalářského studijního programu *Dramatická umění se studijními obory Divadelní manažerství, Jevištní technologie, Výchovná dramatika pro Neslyšící* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 3 roky,

b) magisterského studijního programu *Dramatická umění se studijními obory Činoherní herecvi, Muzikálové herecvi* do 31. května 2010, forma studia je prezenční, standardní doba studia 4 roky,

c) magisterského studijního programu *Dramatická umění se studijními obory Činoherní režie, Divadelní dramaturgie, Divadelní manažerství, Dramatická výchova, Rozhlasová a televizní dramaturgie a scénaristika, Scénografie* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 5 let,

d) magisterského studijního programu *Taneční umění se studijními obory Taneční pedagogika* do 31. května 2008, forma studia je kombinovaná, standardní doba studia 5 let,

2) rozšíření akreditace

a) bakalářského studijního programu *Dramatická umění se studijními obory Činoherní režie, Divadelní dramaturgie, Dramatická výchova, Rozhlasová a televizní dramaturgie a scénaristika, Scénografie* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 3 roky,

b) doktorského studijního programu *Dramatická umění se studijními obory Divadelní manažerství, Divadlo a výchova, Dramaturgie a autorská tvorba, Herecká tvorba, Režijní tvorba, Scénografie* (studijní obory byly původně specializacemi studijního oboru

manažerství, Operní režie, Zpěv do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 3 roky,

b) navazujícího magisterského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Hra na bicí nástroje, Hra na cembalo, Hra na fagot, Hra na flétnu, Hra na hoboj, Hra na housle, Hra na klarinet, Hra na klavír, Hra na kontrabas, Hra na lesní roh, Hra na trombon, Hra na trubku, Hra na varhany, Hra na violoncello, Hra na violu, Hudební manažerství, Operní režie, Zpěv* do 31. května 2006, forma studia je prezenční, standardní doba studia 2 roky,

c) doktorského studijního programu *Hudební umění se studijními obory Interpretace a teorie interpretace, Kompozice a teorie kompozice* do 31. května 2006, forma studia je prezenční a kombinovaná,

kteřé jsou uskutečňovány Hudební fakultou Janáčkova akademie múzických umění v Brně.

Odůvodnění

Toto rozhodnutí se vydává na základě souhlasného stanoviska Akreditační komise ze dne 9. května 2002.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 105 zákona o vysokých školách a § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podat rozklad do 15 dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1.

Ing. Josef Beneš, CSc.
ředitel odboru vysokých škol

Teorie divadelní tvorby) do 31. května 2006, forma studia je prezenční a kombinovaná,

3) udělení akreditace

a) bakalářskému studijnímu programu *Dramatická umění se studijními obory Výchovná dramatika pro Neslyšící* do 31. května 2008, forma studia je prezenční, standardní doba studia 4 roky,

b) navazujícímu magisterskému studijnímu programu *Dramatická umění se studijními obory Činoherní režie, Divadelní dramaturgie, Divadelní manažerství, Divadlo a výchova, Rozhlasová a televizní dramaturgie a scénaristika, Scénografie* do 31. května 2006, forma studia je prezenční, standardní doba studia 2 roky,

pro Divadelní fakultu Janáčkova akademie múzických umění v Brně.

Odůvodnění

Toto rozhodnutí se vydává na základě souhlasného stanoviska Akreditační komise ze dne 9. května 2002.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 105 zákona o vysokých školách a § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podat rozklad do 15 dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1.

Ing. Josef Beneš, CSc.
ředitel odboru vysokých škol

Několikaleté pracovní úsilí vedení obou fakult JAMU, desítek pedagogů a dalších pracovníků vyústilo v osvědčení o akreditaci studijních programů JAMU, které umožňuje rozvoj školy do budoucnosti. Nahoře reprodukovujeme vskutku historické dokumenty; snímek vlevo připomíná, jak byly akreditační spisy a CD-romy přepravovány na Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy v Praze.

Profesorka Jiřina Ryšánková, velký pedagog a dříc

Paní profesorku Ryšánkovou mám uloženou v paměti od dob svých přijímacích zkoušek na JAMU. Značně vyhublá postava, tmavé teplákové „šponovky“, tužkou číslo 05 vykroužené obočí, asketická tvář a bubínek. Říkala mu jemně – tamburinka. „Es ta ta, es ta ta, tam. Tady, pěkně vyskočit na stupínek! – Es ta –. A teď dolů! – Ta ta ta. Probůh, kolik jen těch – es a em a ta ta, za ty čtyři roky studií dohromady bylo. To se snad ani spočítat nedá. Nutno však říci, že všechna ta cvičení tanců dobových, současných, skoků prostých, točených, sklopných, poskoků, úskoků, náskoků na bedny, na zdi, portály, pádů ze schodů, ze skříní, ze stoje, – třeba při mdlobách, infarktech, mrtvicích, po bodnutích, kopancích, střelách – měla svůj půvab a jak jsem s léty zjišťoval, životně důležitá, ba až osudová posláná. Zcela jsme všemu tomu hopsání a natřásání podlehli. Byla to naše radost, naše zběsilost. Výukové hodiny se nám promítaly do snů, jen stěžejí jsme rozeznávali, co je ještě v tělocvičně a co už v posteli. Odraz a skok – obloukem kolem dokola okolo stropních lustrů, jemný odraz špičkou tenisky od okenní tabulky, dvojité vrut, jemné přistání na baletní tyči a znovu. Lehounký odskok, es ta, – vždyť létat je snadné.

Paní profesorka uměla vštěpovat lásku k pohybu, volnosti i k divadlu ve všech jeho rozmanitých podobách. Obzvláště milovala pantomimu. Zrovinka rozkvítala Fialkova hvězda v pražském divadélku Na Zábřadlích, když si paní profesorka vzala do hlavy, že vytvoří jeho brněnskou protiváhu. Vidět ji znovu vyučovat pojídání zralých broskví, třešní, melounů, nebo chůzi na místě, kdy všechno dostává zdání pohybu – co bych za to dal. Zbožňovala rokenrol, twist a všechno mladé, nové, novější, co jen trochu vonělo komediantstvím. Učila nás tleskat synkopu. Prostě tu druhou dobu. „Bez druhé doby se, miláčci, neobejdete.“

Jednou, to už po prvním pokusu o odchod ze světa, přišla za námi do „Provázku“ žena věchýtek, kostnatými prsty v našich tvářích hledající uplynulý čas: „Bolečku, Mirečku, Jaroušku“. Byl v tom smutek, bezmoc, vyhaslost a hrůza beznaděje. Ach, stáří je disciplína zlá!

Na svá stará kolena se mi zadařilo působit na ulici, kde paní profesorka Ryšánková žila a kde svou kumštem prosycenou pouť ukončila. Es tata tam. Kdykoliv dům na Tučkově mívám, hluboce smekám.

Jaroslav Tuček

Jiřina Ryšánková s Ladislavem Lakomým na schůzce pedagogů

Ďakujem

Keď som otvoril posledné číslo tohoto časopisu, v rubrike životných jubilej som čítal, že prof. Anna Barová oslaví v marci, vlastne v březnu, 70 rokov.

Myšlienka usporiadať koncert k tejto oslave sa napokon stala skutočnosťou 10. dubna na javisku operného štúdia Devítka na HF. Na javisko vystúpili spolu so študentami aj ich pedagógovia; Markéta Kubínová, Zdeněk Plech, Hanka Šrubařová, Richard Samek spolu s Jaroslavou Janskou, Zdeňkom Šmukařom, Bohumilom Smejkalom, Adrianou Hlavsovou a Martou Beňáčkovou s klavírnym doprovodom: Marty Vaškovej, Jana Krála, Vladimíra Hollého a Františka Sonka.

Keby som mal napísať niekoľko informácií o živote tejto umelkyne, potreboval by som veľa miesta. Jej život je stále bohatý na hudbu a javisko. V minulom roku spievala Matku predstavenú v Poulencových Dialógoch karmelitániek, a z tej bohatej galérie zostávajú stačí pripomenúť niekoľkých Janáčkov. Staženku v Její pastorkyni, niekoľko epizodných postavičiek Lišky Bystroušky, Věci Makropulos, Kabaničku v Káti, až po jej neprekonateľnú kreáciu šialenej Matky v Janáčkovom málo známom. Osude, ktorá všetkým, ktorý ju videli naživo, alebo v zázname vtedy ešte československej televízie, natrvalo utkvela v pamäti. Ďakujem Vám všetkým, svojim spolužiakom – Bohunke Kráčmarovej, Pavlovi Burdychovi a Ing. Zdeněk Vlachovskej za pomoc pri organizácii, a pani profesorku ďakujem, že jej životné jubileum dalo príležitosť nahliadnúť nám študentom do histórie operného Brna, s ktorým je meno Anny Barovej späté. Minulosť je pre nás všetkých nielen cennou inšpiráciou na ceste štúdia a životnej dráhy, ale i záväzkom – byť hodnými nasledovníkmi našich učiteľov.

Pavol Juráš

Životní jubilea pedagogů a zaměstnanců JAMU v 2. pololetí roku 2002

Červenec

Prof. PhDr. Leoš Faltus
Jaroslav Šťastný
Jan Zbavitel
Jitka Tořlová

Srpen

Petr Kříčka

Září

Prof. PhDr. Jindřiška Bártová
Mgr. Libuše Čížková

Říjen

Doc. Mgr. Jana Hlaváčková
Mgr. Helena Zemanová

Listopad

Stanislava Kadlecová
Miroslava Kolářová
MgA. Alexej Pernica, Ph. D.

Prosinec

Mgr. František Dofek
František Kratochvíl
Jaroslav Havlík
Josef Hanák

Noví profesori a docenti JAMU

doc. MgA. Arnošt Goldflam
prof. PhDr. Josef Kovalčuk

Odkaz Miloše Wasserbauera

/K nedožitým 95. narozeninám. Narozen 14. června 1907 ve Svatoslavi/

S jeho jménem jsme se setkávali téměř denně na plakátech Komorní opery, operního studia Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, kterou vybudoval jako druhou brněnskou operní scénu.

Měla jsem možnost poznat tvůrčí elán a zanícenost vynikajícího umělce a pedagoga nejen v profesionálním divadle, ale také ve školní operní scéně. Byla jsem svědkem budování tak ojedinělého divadla, jako bylo operní studio. Prof. Wasserbauer se tehdy staral snad o všechno, o jeviště, světelný park, orchestřiště, šatny herců, sociální zařízení, sklad a o další prostory nezbytné k provozu divadla. Poznala jsem také tvůrčí elán a „kumštýřskou“ zanícenost významného režiséra. Jeho entuziasmus do slova vybízel všechny jeho spolupracovníky k maximálním výkonům, ať už to byli operní pěvci, dirigenti, jevištní mistři či osvětlovači. Dodnes ho vidím, jak sedí v hledišti u režijního pultu plný elánu, nápadů a energie. V momentě „vyběhne“ při zkoušce svižně na jeviště, aby předvedl hereckou akci operním hercům... Zapamatovala jsem si jeho myšlenku: „Režisér nemá právo se zabývat hercem, ale povinnost pracovat s postavou.“ Zvláštní pozornost věnoval výrazové a pohybové kultuře. Jako umělec byl Miloš Wasserbauer známý především pracovitostí, příslovečnou nápaditostí, která nedávala klid nikomu z jeho spolupracovníků. Snad právě tato tvůrčí erupivnost spojovala Wasserbauera s géniem Leoše Janáčka, jemuž díky spontánnímu chápání jeho díla rozuměl jako málokdo u nás.

Díky nesmírné houževnatosti, velkému zanícení a výjimečným organizačním schopnostem Miloše Wasserbauera se pod jeho iniciativním vedením rozvíjela druhá operní scéna v našem městě. Realizoval svou představu o operní dramaturgii a o experimentálních možnostech malé operní scény, která tehdy pracovala jako skutečný umělecký soubor – jeden z mála tohoto druhu na světě, produkující ročně pět premiér s padesáti reprízami. Zaměřil školní scénu v první řadě k pedagogickým úkolům: dobře připravit mladé posluchače operního oddělení pro jejich budoucí působení na našich operních scénách a dát jim už během studia dostatek příležitosti k praktickému vystupování na scéně před veřejností.

Školní operní divadlo za Wasserbauerova vedení mělo závazný dramaturgický program, herní a provozní plán, bylo veřejné, mělo svoje publikum, svoje umělecké hledání, předpremiérovou atmosféru, premiéry i reprízy, vše co patří k profesionálnímu divadlu. Profesor Wasserbauer chtěl, aby operní studio vychovávalo nejen k odborné, ale také pracovní a tvůrčí disciplíně, která je nejdůležitější vlastností umělce, a seznamoval studenty s divadelní praxí v podmínkách, které se blížily profesionálnímu divadlu. Aby se posluchači seznámili s divadelním provozem, zařídil profesor Miloš Wasserbauer v operním studiu povinnou provozní praxi. Posluchači pracovali jako stavěči dekorace, pomocní osvětlovači, rekvizitáři, inspicienti nebo nápověda. Profesor Miloš Wasserbauer v operním studiu inscenoval kromě běžného repertoáru s oblibou současné operní novinky a oživoval zřídka hrané barokní opery v dramaturgické spolupráci se svou manželkou, docentkou dr. Věrou Štřelcovou – Wasserbauerovou. Posluchači zpěvu byli také pedagogicky školení v herecké a pohybové výchově, mladé režiséry a dirigenti vedl prof. Wasserbauer cílevědomě k umělecké práci.

Jako člověk byl profesor Miloš Wasserbauer nesmírně lidský. S Věrou Štřelcovou – Wasserbauerovou, bývalou operní pěvkyní, dovedli vytvořit vynikající atmosféru pro mladé začínající pěvce, dirigenti nebo režiséry při studiu, zkouškách i samotném představení. Oba měli velmi rádi mladé lidi, kterým dovedli vždy dobře poradit nejen ve studiu, ale i v tíživých životních situacích. Jejich výkony na jevišti, u dirigentského pultu či v režii odměňovali nejen pochvalou, ale také dárkem, jako byl třeba klavírní výtah, kniha nebo gramofonová deska. Často zvali své žáky na oběd od restaurace, kde s nimi řešili různé problémy.

Když si připomínám tu nesmírnou pracovitost, nadšení a tvůrčí zápal, entuziasmus, ohromnou vůli, zkušenost divadelní a v neposlední řadě vztah k mladým umělcům, stále více si uvědomuji, že Miloš Wasserbauer byl zcela výjimečná umělecká osobnost. Dodnes ho vidím jako velmi živého a energického člověka, který byl stále obklopen lidmi, využíval každou volnou chvíli a skutečně žil pro profesionální divadlo a své operní studio. Představuji si ho, jak svižným krokem, oblečený v pepitových šatech a širokém klobouku, vchází do budovy Janáčkovy akademie múzických umění a ihned rozdává, mnohdy s humorem, úkoly, které všichni bezesbýtku plnili. Škoda, že zemřel náhle v šedesáti třech letech 17. srpna 1970 na své chatě v Tišnově.

Eva Šlapanská

Autoři Občasníku 1/2002:

Jana Bejvlová,
posluchačka DIFA

Vendula Borůvková,
posluchačka DIFA

Pavla Cápíková,
posluchačka HF

Marcela Dibelková,
posluchačka HF

doc. Rostislav Hališka,
HF, umělecký vedoucí Janáčkovy akademického orchestru

Pavol Juráš,
posluchač HF

Jan Kerbr,
teatrolog, divadelní kritik a redaktor
Divadelních novin

Marie Káňová,
referentka zahraničního oddělení rektorátu

MgA. Bohuslava Kráčmarová,
absolventka operní režie na HF

PhDr. Marie Kratochvílová,
nakladatelství AMU

Eva Kunclová,
posluchačka DIFA

Petra Líbalová,
posluchačka HF

prof. PhDr. Ivo Osolsobě,
Divadelní fakulta

Mirka Pečinková,
posluchačka HF

doc. Martin Porubjak,
pedagog VŠMU Bratislava a dramaturg
SND Bratislava

Mgr. Jana Slimáčková,
Hudební fakulta

PhDr. Jaroslava Suchomelová,
vedoucí Edičního střediska JAMU

Jiří Suchý, Dr.h.c.

Veronika Svobodová,
posluchačka HF

Eva Šlapanská,
publicistka, emeritní vedoucí
Hudebního studia JAMU

Tereza Tichá,
posluchačka HF

Mgr. Jaroslav Tuček,
ředitel divadla Polárka

JUDr. Lenka Valová,
tajemnice DIFA, předsedkyně AS JAMU

Magda Všeticková,
posluchačka DIFA

Autoři kreseb a fotografií:

Jana Hallová, Rudolf Höger, Marie Kratochvílová,
Pavel Nesvadba, Magda Spílková, Jan Svoboda,
Jiří Šlitr a archiv

OBČASNÍK JAMU 1/2002

Redakčně připravili
Miroslav Plešák a Jindra Bártová
Tajemnice redakce:
Petra Měšťanová, rektorát JAMU
E-mail: mestanova@jamu.cz

Sazba: Donato, Březinova 37, Brno
Tisk: Ediční středisko JAMU

Janáčkova akademie múzických umění v Brne na návrh svojej Divadelnej fakulty udelila vysoký titul Doctor Artis Dramaticae Honoris Causa už tretiemu divadelníkovi – po básnikovi, dramatikovi a prekladateľovi Ludvíkovi Kunderovi a dramatikovi Václavovi Havlovi konečne aj členovi redakčnej rady Mostov, básnikovi, dramatikovi, spevákovi a hercovi Jiřímu Suchému.

Pamätám sa, že som mal štrnásť rokov – bolo to teda v roku 1958 – keď som videl po prvý raz Jiřího Suchého za kontrabasom v pražskej Redute. Už po roku nasledoval úžasný, legendárny a celkom nesocialistickorealistický Človek z púdy v Semafore – v divadle, ktoré vtedy dvadsaťosemročný Suchý založil. To divadlo znamenalo pre nás presne to, čo Osvobozené divadlo pre našich rodičov: slobodu, humor, nehu, vzdor, recesiú a frčku do nosa všetkému „páprdovskému“.

Koncom mája 2002 v Besedním domě v Brne sa Jiří Suchý objavil vo vznešenom „kostýme“ dr. h. c. aj s čiernym

baretom na hlave, placho a chlapčensky sa ten sedemdesiatjedenročný muž usmieval a vôbec nevyzeral „páprdovský“. Vzápätí predniesol esej Obrana humorem a bol to pohľad pre bohov: na pódiu trónili desiatky rektorov, prorektorov a dekanov vysokých škôl z Čiech, Moravy a Slovenska, v rôznych tých slávnostných róbach, talároch, kožušinách, hermelínoch, baretoch, klobúkoch, reťaziach a insígniách svojich alma mater, a v celej tej oficiálnej vznešenosti sa ich dôstojný zástup pravidelne rozvlňoval smiechom pri prejave drobného muža uvažujúceho o humore, švejkovaní a smiechu. Ak na to rozvlnené vážne zhromaždenie hľadeli odkaľsi zhora Suchého kamaráti Werich, Voskovec a Šlitř, musel ich ten paradox rozveseliť. A keď na záver v podaní študentov oboru muzikálového herectva zaznela honosnou dvoranou Píseň o rose, tak im azda na chvíľu zvlhli oči rovnako ako mne.

/Publikováno v týdeníku Mosty/

Z doktorského zamýšlení Jiřího Suchého

Genese smíchu nám není známa. Zjistit, kdo se první na světě zasmál, by bylo jistě zajímavé, a ještě zajímavější by bylo zjistit čemu. Víme jen, že potřeba smíchu se u člověka projevila v dávné minulosti a trvá dodnes. A teď si položíme otázku: Potřebuje skutečně člověk smích k životu? Je to schopnost zbytná, nebo nezbytná? Když jsem byl mlád, dopouštěl jsem se, spolu se svým kolegou Jiřím Šlitřem, jednoho omylu: co se smíchu týkalo, byli jsme fundamentalisté a osoby, které se nedovedly upřímně zasmát, jsme považovali za poněkud méněcenné. Dnes už znám celou řadu vážných lidí, které jsem neviděl se smát, a přesto o jejich duševních kvalitách nelze pochybovat. I když – kdo ví, jak tomu opravdu je: o generálu Laudonovi se říkalo, že se ve společnosti nikdy nesmál, ale jeho blízkým neušlo, že když byl sám, občas se hlasitě rozesmál. Ale i kdyby se nerozesmál, o jeho vojevůdčevských kvalitách by nemohlo být pochyb.

Mohli bychom tedy dojít k závěru, že schopnost smát se je něco navíc, že je to jakási příjemná zbytečnost. Bylo by tomu tak, kdyby neexistovaly okolnosti, za kterých tato schopnost nabývá nesmírného významu. Mám totiž za to, že humor pomáhal významnou měrou našemu národu přežít onu chronickou nepřízeň osudu. A možná, že právě té nepřízni vděčíme za dar humoru, který se našemu národu nedá upřít. V Semafore, ve hře Mé srdce je Zimmer frei, stěžuje si německý turista, že jeho spoluobčanům smysl pro humor chybí. A já mu odpovídám: Oni ho asi nemají zapotřebí. Je to bonmot, kterému se lidé občas zasmějí, ale já ho myslím naprosto vážně.

jednou větou ■ jednou větou ■ jednou větou ■ jednou větou ■ jednou větou ■ jednou větou ■

O studium na JAMU se ucházelo pro ak. rok 2002/2003 na Hudební fakultě 240 zájemců – přijato bylo 52, na Divadelní fakultě 640 přihlášených, přijato bylo 65 ■ Novým děkanem Divadelní fakulty byl zvolen prof. PhDr. Josef Kovalčuk ■ Z iniciativy Brněnského centra evropských studií vydal rektorát JAMU publikaci JAMU–Brno–Evropa ■ Inscenace Oněgin, úspěšně uvedená na festivalu DAMU Zlomvaz, reprezentuje naši školu také na prestižním mezinárodním festivalu vysokých uměleckých škol Istropolitana v Bratislavě a na festivalu pořádaném Akademií Alexandra Zelwerowicze ve Varšavě ■ Osm posluchačů HF přivezlo do Brna v první polovině roku 2002 ocenění z renomovaných soutěží: Zdeněk Plech získal čestné uznání v Mezinárodní pěvecké soutěži v Grazu, Markéta Dvořáková a Kateřina Růžičková 3. cenu ve skladatelské soutěži Generace, Edgar Mojdl v téže soutěži 2. cenu, Jaroslav Havel v soutěži Anglo-Czechoslovak Trust Londýn 2. cenu a Jan Staněk v soutěži F. Gregory v Kroměříži 2. cenu, Tomáš Kořínek získal dvakrát 3. cenu /v Brně a v Třanvě/ a nadto ještě Cenu za nejlepší provedení skladby Leoše Janáčka a Libuše Němcová dosáhla v Yamaha Music Competition ocenění nejvyššího ■ JAMU se ve srovnání s 23 vysokými školami stoprocentním čerpáním plánované částky na zahraniční stáže studentů i učitelů umístila v čelní osmičlenné skupině škol, z čehož plyne vítaný fakt, že pro rok 2002 dostáváme nejvyšší možnou zálohu 90% pro uskutečnění stáží ■ Tým JAMU zvítězil ve fotbalovém turnaji na festivalu Zlomvaz v Praze.